

Bijlage II:Nota van beantwoording zienswijzen

Naar aanleiding van de ontwerp omgevingsvisie Alphen aan den Rijn, "Groene gemeente met lef!"

Behoort bij het besluit van de raad van Alphen aan den Rijn van <datum> (zaaknummer)

HOOFSTUK 1 INLEIDING

1.1. Aanleiding

De omgevingsvisie Alphen aan den Rijn, “Groene gemeente met lef!” is een langetermijnvisie over de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Elke overheid stelt een dergelijke visie op in het kader van de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 in werking treedt. Een omgevingsvisie is zelfbindend voor de overheid die hem opstelt. In dit geval betekent dat dat Gemeente Alphen aan den Rijn gehouden kan worden aan de intenties zoals deze zijn geformuleerd in de visie. Voor anderen biedt de visie aanknopingspunten om samen te werken, initiatief te nemen en iets bij te dragen aan de ontwikkeling en het beheer van de gemeente. De omgevingsvisie ‘Groene gemeente met lef!’ vormt voor het grondgebied van Gemeente Alphen aan den Rijn de leidraad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en gaat hiermee de nog bestaande structuurvisies in de gemeente vervangen.

1.2. Zienswijzen

De ontwerp omgevingsvisie heeft met ingang van donderdag 4 maart tot en met woensdag 14 april 2021 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Op dinsdag 9 maart en woensdag 10 maart is een drietal webinars georganiseerd, die live te volgen waren en ook achteraf via de gemeentelijke website zijn terug te kijken.

De ontwerp omgevingsvisie –met overige relevante stukken– is in deze periode digitaal raadpleegbaar geweest via www.ruimtelijkeplannen.nl. En via de gemeentelijke website. Een ieder is daarbij in de gelegenheid gesteld om naar aanleiding van de ontwerp omgevingsvisie – mondeling, schriftelijk of digitaal via een e-formulier– een zienswijze in te dienen.

Gedurende de termijn van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan zijn 19 zienswijzen ontvangen. De reacties zijn schriftelijk ingediend. In hoofdstuk 2 van deze nota zijn deze reacties samengevat en beantwoord.

1.3 Ontvankelijkheid zienswijzen

Alle zienswijzen zijn binnen de termijn van terinzagelegging ontvangen en juist geadresseerd. Alle zienswijzen zijn ontvankelijk.

1.3. Algemene Verordening Persoonsgegevens

In deze Nota beantwoording zienswijzen zijn de NAW-gegevens (naam, adres, woonplaats) van bepaalde indieners van zienswijzen weggelaten. Dit weglaten, de 'anonymiseringsverplichting', vloeit voort uit de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG). Daarin is bepaald dat NAW-gegevens van natuurlijke personen niet elektronisch beschikbaar mogen zijn. Dit geldt niet voor ondernemingen die behoren tot een rechtspersoon (bijvoorbeeld een BV of een vof) en voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure. De NAW-gegevens van de indieners zijn wel bekend bij de gemeente.

Wel valt uit de Nota beantwoording zienswijzen te herleiden op welke locatie de zienswijze betrekking heeft. Dit heeft er mee te maken dat de locatie benodigd is voor een goede beantwoording van de zienswijze en het daarmee samenhangende af te wegen belang.

HOOFDSTUK 2 BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

2.1. Behandeling ingekomen zienswijzen met reactie

Nr.	Samenvatting zienswijze	Reactie gemeente	Conclusie
1.	Dorpsoverleg Benthuisen Door de indiener van de zienswijze wordt verwezen naar pagina 120 van de omgevingsvisie waarin is opgenomen dat er voldoende woningen zouden zijn voor alle doelgroepen in Benthuisen. Het tegendeel is echter waar, aldus de indiener van de zienswijze. Verwezen wordt daarvoor naar een paragraaf uit de Dorpsvisie Benthuisen. De strekking van deze paragraaf is dat er behoefte is aan starterswoningen, zowel in de koop- als huursector. Veel starters trekken nu noodgedwongen weg, terwijl zij in het dorp willen blijven. Ouderen blijven ofwel zo lang mogelijk in hun woning of moeten noodgedwongen verhuizen naar ouderenwoningen in Moerkapelle of Hazerswoude-Dorp. Ook is er geen sprake van een goede doorstroming in zowel huur- als koop. Door te bouwen voor starters en ouderen bevordert de leefbaarheid van het dorp en kan ook doorstroming plaatsvinden. Verderop in de visie staat dat inwoners met name aandacht willen voor woningbouw (starters en ouderen), komt dit tegenstrijdig over, en bevestigt dat geen sprake kan zijn van de situatie waarin voldoende woningen voor alle doelgroepen	De opmerking van de indiener van de zienswijze is terecht. Op pagina 122 van de definitieve versie zal in de tekst worden opgenomen dat er behoefte is aan woningen voor bepaalde doelgroepen. Overigens kan in dit kader wel worden vermeld dat er momenteel voldoende woningbouwplannen zijn voor alle doelgroepen.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	aanwezig zijn. Verzocht wordt dan ook de aangehaalde passage te veranderen middels dit tekstvoorstel: “De voorzieningen zijn op peil, dit geldt echter niet voor de woningen. Met name voor starters en ouderen is er een tekort aan voldoende woningen.”		
2.	Hoogheemraadschap van Rijnland		
	Door de indiener van de zienswijze wordt aangegeven dat uitvoerig overleg is gevoerd tijdens de totstandkoming van de omgevingsvisie en dat ze bijzonder tevreden zijn met het bereikte resultaat. Er wordt nog wel een aandachtspunt benoemd. In paragraaf 4.2.2. wordt aangegeven dat door het stellen van normen de kwaliteit van de leefomgeving in de afgelopen decennia flink is verbeterd. Dit wordt onderschreven, maar daarnaast zijn er verschillende voorzieningen gerealiseerd die aan die kwaliteit hebben bijgedragen. Gedacht kan daarbij worden aan de twee afvalwaterzuiveringsinstallaties in Kerk en Zanen en Alphen Noord, in beheer van de indiener van de zienswijze. Deze installaties vervullen een cruciale rol voor de waterkwaliteit van het oppervlaktewater en zijn dus ook van belang voor de volksgezondheid van de inwoners van Alphen aan den Rijn. Verzocht wordt dan ook om deze instanties op te nemen op de visiekaart op pagina 67.	Het is goed en fijn te constateren dat de samenwerking aan de omgevingsvisie heeft geleid tot een visie waar indiener van de zienswijze bijzonder tevreden over is. Ook voor de toekomst zal blijvend worden gezocht naar een goede samenwerking en onderlinge afstemming. Het genoemde aandachtspunt – de gerealiseerde afvalwaterzuiveringsinstallaties – hebben inderdaad een wezenlijke bijdrage geleverd aan de verbeterde kwaliteit van de leefomgeving. Met het verzoek om deze installaties op de visiekaart (in de definitieve versie op pagina 69) op te nemen, kan dan ook worden ingestemd.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
3.	Prorail		
a.	Indiener van de zienswijze verzoekt om bij de verdere uitwerking van de visie in ruimtelijke plannen rekening te	Bij planvorming als bij nadere uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie zullen de door	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	houden met onderstaande punten (beknopt weergegeven, toelichting is terug te lezen in de zienswijze zelf), met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering van de indiener niet wordt belemmerd gebruik wordt gemaakt van de meest recente gegevens.	indiener van de zienswijze genoemde aspecten worden betrokken.	
b.	Voor zowel externe veiligheid als geluid dient gebruik te worden gemaakt van de meest recente gegevens.	Bij planvorming als bij nadere uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie zullen de door indiener van de zienswijze genoemde aspecten worden betrokken.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
c.	Indien de omgevingsvisie bebouwing dicht bij het spoor mogelijk maakt, kan trillingshinder voor toekomstige bewoners/gebruikers ontstaan als gevolg van treinverkeer. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillingshinder, acht indiener van de zienswijze het wel gewenst dat dit aspect bij planvorming wordt meegewogen. Geadviseerd wordt om het aspect trilling dan ook te betrekken bij de omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen.	Bij planvorming als bij nadere uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie zullen de door de indiener van de zienswijze genoemde aspecten worden betrokken. In de beperkingenkaart behorende bij de omgevingsvisie (paragraaf 4.7) is een aandachtszone van 250 meter opgenomen voor het aspect trillingshinder. Hierbinnen dient in de nadere uitwerking in ruimtelijke plannen aandacht te zijn voor het aspect trillingen.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
d.	In de omgevingsvisie zijn gronden opgenomen die in eigendom zijn van de indiener van de zienswijze. Deze gronden mogen zonder nadrukkelijke toestemming van de	De bestemming Verkeer-railverkeer is reeds toegekend aan de desbetreffende gronden in de nu nog	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	eigenaar niet worden gebruikt. Dergelijke gronden zijn benodigd voor de uitoefening van taken en eventuele toekomstige plannen. Ook dienen de gronden te allen tijde bereikbaar te zijn voor de eigenaar. Verzocht wordt tevens om alle desbetreffende gronden te voorzien van de bestemming Verkeer–Railverkeer.	geldende bestemmingsplannen. Bij het opstellen van het omgevingsplan zal hier ook een passende oplossing voor worden opgenomen (immers dan wordt niet meer gewerkt met bestemmingen, maar met zogenaamde activiteiten).	
e.	Indiener van de zienswijze verzoekt om actief betrokken te worden bij verdere ontwikkeling van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, om op die manier tot overeenstemming c.q. afspraken te komen alvorens tot uitvoering wordt overgegaan.	Indien sprake is van de ontwikkeling van bouwplannen in de nabijheid van het spoor, zal afstemming worden gezocht met de indiener van de zienswijze.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
f.	Verzocht wordt om contact op te nemen indien de omgevingsvisie effecten kan hebben op bestaande overwegen in de gemeente, aangezien overwegen een gevaarpunt vormen tussen weg- en spoorverkeer. Het streven van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om samen met alle mogelijk betrokkenen (waaronder indiener van de zienswijze en gemeenten) te zorgen voor 0 dodelijke slachtoffers en 0 verstoringen op en rondom overwegen.	In de omgevingsvisie zijn momenteel geen zaken opgenomen die effecten kunnen hebben op bestaande overwegen in de gemeente. Mocht dit in de toekomst wel het geval zijn, dan zal contact worden opgenomen met de indiener van de zienswijze.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
g.	In verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan en bijbehorende voorzieningen mag het waterpeil niet wijzigen. Daarnaast moet geborgd worden dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan en de bijbehorende voorzieningen, alsmede het ongehinderd gebruik van de spoorbaan en de voorzieningen.	De belangen van de indiener van de zienswijzen zijn bekend. Indien binnen de gemeentegrenzen van Alphen aan den Rijn mogelijke wijzigingen hieromtrent plaatsvinden, zal in overleg worden getreden.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
h.	Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan dient rekening te worden gehouden met het	Kennis is genomen van hetgeen indiener van de zienswijze aandraagt	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van

	bepaalde in artikel 19 van de Spoorwet. Opgemerkt wordt dat onder de Omgevingswet de gemeente het bevoegd gezag is (voor initiatieven binnen het beperkingengebied hoofdspoor) voor meervoudige aanvragen, waarbij een vergunning alleen verleend kan worden nadat de indiener van de zienswijze haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven.	in dit onderdeel. Mocht hier sprake van zijn dan wordt contact gelegd met indiener van de zienswijze.	de omgevingsvisie.
i.	Verzocht wordt om de gronden die nu voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, ook in de toekomst deze bestemming te laten behouden.	Bij het opstellen van het omgevingsplan zal een passende oplossing voor worden opgenomen voor de gronden die nu zijn aangeduid met deze bestemmingen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
j.	Binnen het plangebied aanwezige onderstations mogen niet komen te vervallen. Ook dient er zorg voor te worden gedragen dat de onderstations te allen tijde bereikbaar zullen zijn.	De omgevingsvisie heeft niet de intentie om dergelijke functies te laten vervallen en zegt niets over het bereikbaar zijn van dergelijke onderstations. Dit wordt geborgd in de ruimtelijke plannen volgend op de omgevingsvisie en wordt als zodanig daarin geregeld.	De omgevingsvisie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.	Stichting Landschappelijk Lint Lagewaard Landlustweg		
	Indiener van de zienswijze geeft aan dat zij een stichting zijn, opgericht met als doel de cultuurhistorische waarde van het Lint Lagewaard Landlustweg in Koudekerk aan den Rijn te beschermen. Zorgen worden geuit dat de omgevingsvisie onvoldoende rekening houdt met de cultuurhistorische waarde van dit buitengebied. Deze zienswijze geeft de visie van indiener van de zienswijze weer. De Stichting wenst in gesprek te gaan om een betere invulling van de omgevingsvisie op dit buitengebied te bereiken. Het doel is	Er is kennisgenomen van dit algemene deel van de zienswijze, per separaat onderdeel wordt een reactie gegeven. Met indiener van de zienswijze zijn wij overigens van mening dat het open karakter van de polders waardevol is, waar bij verdere ontwikkelingen in dit gebied rekening mee dient te worden	

	namelijk hetzelfde, waarbij wordt verwezen naar een quote uit de omgevingsvisie (pagina 22), waarin de agrarische identiteit van het buitengebied en de daaraan gekoppelde openheid een kernkwaliteit is van het landschap van Alphen aan den Rijn. Bepleit wordt de agrarische identiteit van de Lagewaard en de Landlustweg met haar open polders te behouden (Lagewaardse Polder, Hoogewaardse Polder en de Gnephoek). Opgemerkt wordt dat het lint niet los gezien kan worden van haar polders omdat juist de combinatie van beide het spectaculaire waardevolle lint maakt.	gehouden.	
a.	Aangegeven wordt dat het cultuurhistorische lint op de kaart van het 'Waardevol Buitengebied' ontbreekt. Verwezen wordt naar de 'cultuurhistorische waardenkaart'. Dit wordt niet consequent geacht en verzocht wordt dan ook om het lint als zodanig aan te merken.	Hetgeen indiener van de zienswijze aandraagt is een terechte opmerking. Het lint en ook andere cultuurhistorisch waardevolle ensembles zullen dan ook als zodanig opgenomen worden in het kaartmateriaal behorend bij het thema Waardevol Buitengebied.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
b.	Een zinssnede wordt aangehaald over het Waardevolle buitengebied die met name middels de huidige functies, cultuurhistorische bezienswaardigheden, natuurgebieden en landschappelijke typologieën en structuren in de kaart is opgenomen. Voor het Oog van Koudekerk is dit niet op deze manier ingevuld, maar met vage oranje vlekken die zelfs lijken op woningen. Verzocht wordt om minimaal de afgesproken zone van 200 meter aan weerszijden vrij te houden van ontwikkelingen om het weidse uitzicht op het Groene Hart te behouden.	Met de door de indieners van de zienswijze aangehaalde 'vage oranje vlekken' wordt naar alle waarschijnlijkheid de invulling van het 'Oog van Koudekerk' bedoeld, op de visiekaart uit de omgevingsvisie (pagina 69 van de definitieve omgevingsvisie). Deze oranje vlekken betreffen bestaande bebouwing dan wel harde plancapaciteit (plan capaciteit opgenomen in een	De zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van de omgevingsvisie.

		vastgesteld ruimtelijk besluit). De door indieners van de zienswijze aangehaalde zone van 200 meter rondom het Oog van Koudekerk, heeft de intentie om de openheid richting het landschap te kunnen blijven beleven. Dit betreft echter geen vastgestelde norm. De omgevingsvisie is een strategisch document waarin onze ambities met betrekking tot de fysieke leefomgeving op hoofdlijnen worden vastgelegd. In de visie worden geen concrete zones en afstanden vastgelegd. Bij de nadere uitwerking en invulling van het Oog van Koudekerk wordt hier verder invulling aan gegeven bijvoorbeeld bij het opstellen van het omgevingsplan.	
c.	In de omgevingsvisie is benoemd dat deze is gebaseerd op bestaand beleid (als uitgangspunt). Het lijkt erop dat er contouren zijn vastgelegd terwijl deze nog niet goedgekeurd zijn door de raad. Gerefereerd wordt aan de invulling van het Oog van Koudekerk en de Gnephoek. Verwezen wordt naar pagina 66 waar een contour is aangegeven die zeer onduidelijk is. Hiertegen wordt bezwaar gemaakt, er is geen bestaand beleid dat een andere invulling geeft aan de Hoogwaardse polder dan agrarisch waardevol buitengebied.	Het uitgangspunt voor de omgevingsvisie is inderdaad het (reeds eerder vastgesteld) bestaand beleid. Maar juist omdat we in de visie een gewenst toekomstbeeld van onze leefomgeving schetsen, zoals ook in de inleiding en Hoofdstuk 5.6 van de omgevingsvisie is beschreven,	Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	Ook voor de Gnephoek geldt dat er alleen sprake is van een analyse/visie-document (Perspectief voor Landschap en Stad), dat nog moet worden uitgewerkt naar een haalbaar plan. Het is voorbarig om dit op te nemen in de omgevingsvisie omdat je daarmee impliceert dat dit vaststaand beleid is.	zijn er ook nieuwe (beleids)uitgangspunten ontstaan of heeft vertaling van eerdere uitgangspunten die nog niet in beleid zijn opgenomen, een plek gekregen in de omgevingsvisie. Het kaartmateriaal in de omgevingsvisie schetst indicatief hoe en waar wij onze ambities willen vertalen. Bij concretisering van plannen zullen contouren duidelijker uitgewerkt worden.	
d.	Aangegeven wordt dat de contouren zoals hiervoor geschetst niet passen binnen de afspraken met de provincie dat er eerst gebouwd moet worden binnen bestaand stedelijk gebied. En het conflicteert met de Nationale Omgevingsvisie, waarin het Groene Hart is aangewezen als NOVI-gebied. Indiener van de zienswijze is van mening dat Alphen aan den Rijn nog voldoende mogelijkheden heeft om binnenstedelijk te bouwen. Een groot deel van het Oog van Koudekerk ligt buiten het bestaand stedelijk- en dorpsgebied. Aangetoond moet worden dat er geen andere mogelijkheden zijn om te bouwen binnen deze contour. Indiener van de zienswijze wijst erop dat volgens de provincie Alphen aan den Rijn nog tot 2030 voldoende plancapaciteit heeft om binnenstedelijk te bouwen en is van mening dat er niet getornd mag worden aan dit	De omgevingsvisie is een visie voor de lange termijn, wij kijken daarbij al verder dan 2030. Elk jaar worden er vanuit de provincie (woning)behoeftecijfers gepubliceerd. Bestuurlijk is afgesproken dat op basis van deze cijfers het gesprek aangegaan wordt over de (on)mogelijkheid de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte binnenstedelijk op te lossen. Los van de uitkomsten van dit	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	uitgangspunt. De woningtekorten dienen dan ook binnenstedelijk te worden opgelost.	gesprek zal voor bebouwing buiten bestaand stedelijk gebied altijd een onderbouwing geleverd moeten worden in het kader van de Ladder voor duurzame verstedelijking, waarin behoefte tegen plancapaciteit wordt afgezet.	
e.	Tenslotte worden opmerkingen gemaakt over de gebiedsprioriteiten die zijn opgenomen in de omgevingsvisie (pagina 105). Voor het lint gaat het om 2 relevante gebieden, die aanpalend zijn aan de Lagewaard en Landlustweg: 1. Hondsdijkse- en Lagewaardsepolder en Gnephoeck; 2. Hoogewaardsepolder (Oog van Kouderkerk). De eerste polders horen tot de categorie 'Buitengebied', en de tweede tot de categorie 'Kernen'. In het 1e gebied wordt een hoge prioriteit toegekend aan de kwaliteit/ontwikkelrichting 'Waardevol Buitengebied', in het 2e gebied wordt een lage prioriteit toegekend aan 'Waardevol Buitengebied'. Hiermee wordt de Hoogewaardsepolder ten onrechte niet als waardevol buitengebied aangemerkt. De zichtlijnen vanaf de Lagewaard en Landlustweg zijn heel bepalend voor het cultuurhistorisch karakter van het historisch lint. De Hoogewaardse polder moet naar de mening van de indiener van de zienswijze dan ook getypeerd worden als 'Waardevol buitengebied'.	Een ingewikkelde opgave is om alle specifieke kenmerken van een gebied te duiden op kaartmateriaal. Door het cultuurhistorisch lint toe te voegen (zie onderdeel a van de zienswijze) is meer invulling gegeven aan dit waardevolle onderdeel van het gebied. Het Oog van Koudekerk niet zonder meer als geheel aan te duiden als Waardevol Buitengebied. Wel begrijpen we de zorg die wordt uitgesproken. Daarom hebben we –naast de intekening van het cultuurhistorisch lint ook op pagina 130 (van de definitieve visie) aandacht besteed aan de rol en invloed van het buitengebied, door het spinnenweb zodanig aan te passen, dat aan het waardevolle buitengebied een grotere waarde moet worden toegekend en	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		dat eventuele ontwikkelingen daarmee rekening dienen te houden, met als uitgangspunt het ontwikkelen met Groene Hart kwaliteiten.	
5.	Hans Rietveld, Agrarisch Advies (namens Maatschap G. en E. van Ettikhoven)		
	Indiener van de zienswijze vertegenwoordigt het (melkveehouderij)bedrijf gevestigd aan Westgouweweg 7 te Alphen aan den Rijn. Aangegeven wordt dat de omgevingsvisie ernstige beperkingen vormt voor de bedrijfsvoering. Het bedrijf staat voor grote reductie van emissies, kringlooplandbouw en weidegang, met de omgevingsvisie wordt het voldoen hieraan vrijwel onmogelijk gemaakt. Door de aanleg van infrastructuur over de weidepercelen van het bedrijf wordt het landschap aangetast en wordt de uitoefening van een grondgebonden veehouderij onmogelijk gemaakt. Hierdoor is het onmogelijk de stikstofemissie te reduceren en de transitie naar kringlooplandbouw uit te voeren. De biodiversiteit van de omgeving komt hiermee onder druk te staan evenals de uitoefening van een duurzaam bedrijf. Verzocht wordt dan ook om de infrastructuur te heroverwegen en te focussen op reeds bestaande verbindingen.	Wij begrijpen het standpunt en de zorgen van de indiener van de zienswijze. Aanleg van nieuwe infrastructuur komt voort uit de behoefte om elders knelpunten op te lossen. Bij de verkenning naar en later de besluitvorming over extra infrastructuur binnen het zoekgebied worden deze aspecten meegenomen in de afwegingen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
6.	IVN		
	Indiener van de zienswijze geeft aan dat er behartenswaardige woorden over groen, gezondheid, natuur en milieu en biodiversiteit in de visie staan, hetgeen de indiener verheugt.	We vinden het prettig te lezen dat de inhoud van de visie positief wordt ontvangen. Ook wij vinden het van	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	De wens wordt uitgesproken dat het niet bij deze fraaie woorden blijft, maar dat deze ook tot uitvoering gaan komen. Enkele punten van aandacht worden benoemd:	belang dat we met elkaar aan de slag gaan met de genoemde opgaven uit de visie.	
a.	Vergroten bestaande hoeveelheid groengebieden Park Zegersloot en natuurgebied 'Het Zaanse Rietveld'. De afgelopen corona-periode heeft laten zien dat mensen grote behoefte hebben aan groen in hun directe omgeving. De bestaande groene gebieden zoals hiervoor genoemd worden intensief gebruikt en wel zodanig dat groei van de recreatieve functie bijna niet meer mogelijk is gelet op de draagkracht van de natuur. Bepleit wordt dan ook deze gebieden op termijn te vergroten en juist de omgevingsvisie biedt bij uitstek mogelijkheden om de contouren hiervoor aan te geven. Het sluit ook aan bij de recent aanvaarde nationale bossenstrategie, 'Bos voor de toekomst'. Enkele suggesties worden in de zienswijze gedaan. Ook wordt het belang benoemd van speelbossen voor de jeugd. In Zegersloot Noord is een dergelijke voorziening aanwezig, maar in Zegersloot Zuid wordt deze gemist.	In 2021 wordt gestart met het opstellen van een nieuw groenbeleidsplan. In dit plan worden kaders en ambities geschetst over hoe de Gemeente Alphen aan den Rijn de nieuwe beleidsperiode (2022–2032) om wil gaan met de ontwikkeling van groengebieden in de gemeente. De geformuleerde uitgangspunten in de omgevingsvisie vormen de basis voor het nieuwe groenbeleidsplan. Het nieuwe groenbeleidsplan beleidsplan zal participatief worden opgesteld, samen met inwoners en belangengroepen. De gedane suggestie om aan de zuidzijde van de Stad Alphen aan den Rijn op zoek te gaan naar ruimte voor een speelbos is een goede suggestie. Deze zal nader worden onderzocht, mede bezien in het licht van het hiervoor genoemde –nog op te stellen– groenbeleidsplan.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
b.	Veel aandacht voor groen in de stedelijke kernen, zeker als klimaatadaptatiemaatregel. Twee opmerkingen hierbij:	Ad 1: Door de jaren heen is met verschillende methoden	De zienswijze (onderdeel 1) geeft geen aanleiding tot

	1. Aangegeven wordt dat er periodiek plannen zijn voor ophoging van een wijk waarbij dan grote bomen het veld moeten ruimen, hetgeen veel weerstand van omwonenden wekt. Gevraagd wordt naar de mogelijkheid om een innovatieproject waarbij wordt gekeken of bij toekomstige ophogingen de bomen of een groot deel daarvan gespaard kunnen worden, zodat er niet elke keer opnieuw begonnen moet worden met kleine bomen. 2. In de visiekaart ontbreken enkele belangrijke groenstructuren binnen de kernen en deze worden ook niet of nauwelijks aangestipt in de visie. Waarom zijn ze niet aangegeven? Genoemd worden: de Groene Vinger, Molenwetering gebied (Kerk en Zanen), Zwarte Pad gebied (Boskoop) en de SBB bosjes aan de oostzijde van de kern Hazerswoude Rijndijk.	geëxperimenteerd om bomen zoveel als mogelijk te sparen bij reconstructies van wijken, want ook wij zien liever dat we (grote) bomen behouden. Het betreffen echter vaak kostbare maatregelen die lang niet altijd het gewenste effect hebben. We zullen blijven zoeken naar de meest effectieve manier om aanpassingen in de wijken door te voeren waarbij geprobeerd wordt bomen zoveel als mogelijk te sparen. Ad 2: De door de indiener van de zienswijze aangedragen, belangrijke groenstructuren zullen worden toegevoegd aan verschillende kaarten waaronder aan het kaartmateriaal behorend bij het thema Samen Sterker (hierin zijn het openbaar groen en de recreatiezones en parken opgenomen) en op de omgevingsvisiekaart. Op pagina 95 (van de definitieve omgevingsvisie) is reeds aandacht besteed aan de (recreatie)parken, maar ook de kleinere groenperken. Uitgangspunt is dat we de hoofdgroenstructuren behouden en deze verder willen verbinden met elkaar via een groene	aanpassing van de omgevingsvisie. De zienswijze (onderdeel 2) geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
--	---	--	--

		(openbare) ruimte.	
c.	Historisch en landschappelijk waardevolle gebieden in het buitengebied ontbreken. In de visie worden wel de Boskoopse houtakkers benoemd, maar andere historisch en landschappelijk waardevolle gebieden in het buitengebied ontbreken op kaarten en in de tekst. Genoemd worden: geriefhoutbosjes, kades, Bedelaarsbos, Spijkerboorse wetring, Toegangse kade, graskade in de Noord- en Zuideinder polder enz. Gevraagd wordt waarom deze ontbreken, omdat ze immers een deel uitmaken van de landschappelijke kwaliteiten van de gebieden.	In zijn algemeenheid hebben historische en landschappelijke waardevolle gebieden de aandacht in de omgevingsvisie via onder meer de beschreven kernkwaliteiten van onze gemeente. Ook is in de omgevingsvisie de landschappelijke kwaliteit per polder geduid (met een aantal voorbeeld elementen). Deze elementen zullen te zijner tijd meer concreet een plek krijgen in het nog op te stellen omgevingsplan. Nu zijn ze reeds te vinden in het (in procedure zijnde) bestemmingsplan en beheersverordening Cultuurhistorie (en de daarbij behorende cultuurhistorische waardenkaart).	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
d.	Aangegeven wordt dat de indiener van de zienswijze onlangs bezwaar heeft gemaakt tegen het nieuwe Landgoed Verboom (noordzijde golfbaan), dit vanwege het ontbreken van een rondwandeling via dit landgoed en het Windepad. Hierop is gereageerd dat in de omgevingsvisie hierop zal worden teruggekomen, echter in de visie ontbreekt op dit punt informatie.	In het kader van de procedure rondom het Landgoed Verboom is inderdaad een zienswijze ingediend vanwege het ontbreken van de mogelijkheid van een rondwandeling. In dat kader is het volgende antwoord gegeven: "Met briefschrijver zijn wij van mening dat het doortrekken van een wandelroute	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		naar het Windepad een meerwaarde heeft. Deze optie is besproken met initiatiefnemer. Hij is echter geen eigenaar van het betreffende perceel grond. De optie is niet haalbaar gebleken.” In de beantwoording in deze procedure is geen link gelegd naar de omgevingsvisie. Daarom is hier in de omgevingsvisie ook niet nader op ingegaan. Mochten zich in de toekomst toch mogelijkheden voordoen om een rondwandeling te creëren, dan zullen we deze zeker nader onderzoeken.	
e.	Aangegeven wordt dat in het transformatiegebied tussen het spoor Alphen–Gouda en de Gouwe ook groene functies gewenst zijn, naast infrastructuur. Deels om invulling te geven aan de provinciale, groene west–oost verbinding als onderdeel van de natuurzone Elfenbaan die langs de N11 loopt maar op deze hoogte wordt onderbroken.	Voorheen liep de zogenaamde (provinciale) Groen Blauwe slinger tot aan de Leidsche Schouw. Door aanleg van het Zaans Rietveld en de natuurontwikkeling ten zuiden van de N11 is hier een vervolg aan gegeven. Het toevoegen van groen in de zone tussen spoor en rivier de Gouwe is een goede suggestie en zal nader bezien worden bij de verdere uitwerking van plannen en	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		programma's.	
f.	Indiener van de zienswijze vraagt zich af of de in de visie opgenomen uitbreiding van het huidige ITC bedrijventerrein (Hazerswoude Dorp) nodig is. Heeft de sierteelt sector echt zo veel specifiek bedrijventerrein nodig? Bovendien ligt dit terrein ver weg van de hoofdwegenstructuur en zal dus voor meer verkeer zorgen terwijl de lokale en regionale verkeersinfrastructuur niet op orde is.	Het betreffende bedrijfsterrein bestaat uit het ITC-terrein (oostelijk deel) en het PCT-terrein (westelijk deel). Het ITC-terrein is inmiddels goeddeels een algemeen bedrijfsterrein. Het PCT-terrein is uitsluitend bedoeld voor boom- en sierteelt(gerelateerde) bedrijven. De aanduiding 'Zoekgebied uitbreiding bedrijfsterrein' heeft betrekking op een gedeelte van het PCT-terrein en deze aanduiding is abusievelijk op de visiekaart van de ontwerp-GOVI opgenomen. De uitbreiding van dit terrein is immers reeds planologisch geborgd in de provinciale omgevingsvisie, in de Intergemeentelijke structuurvisie Greenport regio Boskoop en het ter plaatse geldende bestemmingsplan (PCT terrein). Voor wat betreft het bestemmingsplan geldt wel dat voor een deel van het nu nog braakliggend (westelijk) gedeelte van	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		het PCT-terrein een uitwerking nodig is. Bij deze uitwerking, die zijn beslag waarschijnlijk pas in een omgevingsplan zal verkrijgen, zal te zijner tijd ook rekening moeten worden gehouden met de aansluiting op de aanwezige lokale en regionale verkeersinfrastructuur. In samenwerking met de provincie en andere partijen is, zoals waarschijnlijk bekend, de gemeente bezig met plannen om de verkeersinfrastructuur ter plaatse de komende jaren te verbeteren. Bovenstaande leidt tot aanpassing van de visiekaart en wel zodanig dat een duidelijk onderscheid, gemaakt tussen het ITC-terrein en het PCT-terrein, en de aanduiding 'Zoekgebied uitbreiding bedrijfsterrein' komen te vervallen.	
7.	Vrienden van het Bentwoud		
a.	Indiener van de zienswijze geeft aan dat in figuur 4.1.7. het Bentwoud als 'recreatiegebied is ingekleurd. Waarde wordt gehecht aan het benoemen van dit gebied als 'natuur- en recreatiegebied' zoals dat ook is beschreven op pagina 27.	De figuur waarnaar wordt verwezen betreft de basiskaart (pagina 29 van de definitieve visie). De gedane suggestie om het Bentwoud als recreatie- en natuurgebied in te kleuren nemen wij over.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
b.	In de zienswijze wordt geuit dat men blij is met het benoemen	Bij eventuele vervolgstappen zullen	De zienswijze geeft geen

	van de zoektocht naar mogelijkheden tot uitbreiding van het Bentwoud en daaraan gekoppeld natuur, recreatie en bedrijvigheid aan de noordzijde. Graag wil indiener van de zienswijze van gedachte wisselen bij de nadere uitwerking van dit onderwerp naar een omgevingsplan.	we zeker de diverse stakeholders, waaronder de indiener van de zienswijze, betrekken.	aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
c.	Indiener van de zienswijze kijkt tevens naar natuurgebieden in de buurt van het Bentwoud, waar De Wilck er een van is. In de omgevingsvisie is een de opgaven om natuurgebieden met hogere biodiversiteit met elkaar te verbinden, een verbinding tussen het Bentwoud en De Wilck zou daar goed in passen. Daarom komt het vreemd over dat in hoofdstuk 4.2.10 onder aandachtspunt 3 (stikstofgevoelige natuurgebieden) wel polder Stein en de Nieuwkoopse Plassen worden genoemd, maar niet De Wilck. Terwijl in het planMER dit gebied wordt beschreven als een stikstofgevoelig gebied. Voorts wordt nog een opmerking gemaakt over de 'Samenvatting in 10 identiteitsbepalende kernkwaliteiten'. Bij punt 4 lijkt het of 'De Wilck' een mindere rol wordt toebedeeld, maar het zou ook op de landbouwgebieden kunnen slaan. Verzocht wordt hier duidelijker over te zijn.	Een terechte opmerking van de indiener van de zienswijze, beide documenten (planMER en omgevingsvisie) zullen met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Daartoe zal in hoofdstuk 4.2.10 onder aandachtspunt 3 'De Wilck' tekstueel worden toegevoegd. Ten aanzien van het tweede aandachtspunt is het niet onbegrijpelijk dat de tekst zoals aangehaald enige verwarring oproept. De tekst zal dan ook herschreven worden.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
d.	Vermeld wordt dat indiener van de zienswijze recent een gesprek heeft gehad met bureau Strootman, dat een Landschapsplan Zuidvleugel voor de provincie Zuid-Holland op gaat stellen. Geconstateerd wordt dat er een flinke overlap is met de omgevingsvisie. Het lijkt de indiener van de zienswijze dan ook verstandig beide plannen op elkaar af te stemmen.	Het rapport dat bureau Strootman heeft opgesteld is een verkenning om te kijken welke ontwikkelingen spelen in het betreffende gebied. De vervolgstap is dat de provincie gaat kijken of en hoe ze op basis van deze verkenning een vervolg gaat geven aan plannen voor	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		gebiedsontwikkeling in dit noordelijke deel van de Rotte, als onderdeel van landschapspark Zuidvleugel. Op dit moment wordt gewerkt aan plannen voor gebiedsontwikkeling in het deel van de Rotte ten zuiden van de A12. Dat dit rapport overlap kent met de omgevingsvisie is juist, aangezien de informatie over wat er speelt binnen Alphen aan den Rijn (en dus een plek heeft gekregen in de omgevingsvisie) is gebruikt als input voor het onderzoeksrapport van Strootman. Afstemming vindt dus reeds plaats. Mocht in de toekomst sprake zijn van een eventuele gebiedsontwikkeling ter plaatse, dan zal bezien worden wat dit voor gevolgen heeft voor de omgevingsvisie.	
e.	Indiener van de zienswijze is het eens met het benoemen van de waardevolle buitengebieden. Deze dienen gekoesterd te worden en zijn een aanwinst voor recreatie en toerisme. Het wordt dan ook als een belangrijke meerwaarde gezien om het	Een van de doelstellingen van de omgevingsvisie is om ruimte te bieden voor verbreding op het gebied van natuurbeheer, recreatie en	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	belang van Alphen aan den Rijn als toeristische groene en aantrekkelijke gemeente te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door ecologische verbindingen te creëren en door de aanleg van fiets- en wandelverbindingen tussen aantrekkelijke gebieden zoals de polder Noordplas, het Bentwoud, de Veenweiden, de Natuurgebieden, het kroonjuweel Aarlanderveen met haar molenviergang en de groene gebieden langs de Oude Rijn. Ook hierover wil indiener van de zienswijze van gedachten wisselen bij de uitvoering daarvan in het omgevingsplan.	toerisme. De vertaling van deze ambitie vindt onder andere plaats in het omgevingsplan en eventuele andere plannen/programma's ter uitwerking van de omgevingsvisie. Bij concretere uitwerking zullen stakeholders –waaronder de indiener van de zienswijze– betrokken worden.	
8.	Oasen		
a.	Door de indiener van de zienswijze wordt opgemerkt dat er geen aandacht is besteed aan de drinkwatervoorziening. Opvallend is dat het zoekgebied 'Wind' samenvalt met de tracés van belangrijke transportleidingen, inclusief de huidige slagader en de toekomstige tweede slagader.	In het uitgevoerde Plan MER voor de Regionale Energie Strategie is dit onderdeel niet meegenomen, omdat dat niet passend is bij het doel en de diepgang van de verkenning. Waterleidingen zijn over het algemeen goed te vermijden bij de inpassing van mogelijke windturbines. De benodigde kabels kunnen de leidingen kruisen met een HDD-boring, waardoor effecten ook te voorkomen zijn. In het kader van het Plan-MER behorend bij de omgevingsvisie wel gekeken naar drinkwatervoorzieningen, maar uit	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie. Wel zal in het kader van de verdere uitwerking van de omgevingsvisie contact worden opgenomen met de indiener van de zienswijze over dit aandachtspunt.

		het kaartmateriaal van de provincie Zuid-Holland blijkt dat rondom Alphen aan den Rijn geen grondwaterbeschermingsgebieden of drinkwaterwingebieden zijn gelegen. Hierdoor is dit onderwerp niet meegenomen in de omgevingsvisie c.q. het planMER. Er is voorts geen (openbare) informatie bij ons bekend over de ligging van drinkwatertracé's, waardoor dit (in het planMER) niet geconfronteerd is met de ligging van het zoekgebied wind. Wellicht ten overvloede wordt hier nog opgemerkt dat naar aanleiding van de besluitvorming in het kader van de RES, het zoekgebied voor windenergie uit de omgevingsvisie is gehaald. In het kader van de verdere uitwerking van de RES (en de latere vertaling daarvan in de omgevingsvisie) is het door indiener van de zienswijze aangehaald een aandachtspunt.	
b.	Voorts wordt aangegeven dat met de aanleg van nieuw te ontwikkelen warmtenetten en overige duurzame energienetten rekening dient te worden gehouden met de huidige drinkwaterinfrastructuur.	Bij de aanleg van nieuw te ontwikkelen warmtenetten en andere duurzame energienetten zal in	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		overleg worden getreden met indiener van de zienswijze met als doel rekening te houden met de belangen van de drinkwaterinfrastructuur.	
c.	Indiener van de zienswijze vraagt ook aandacht voor een aantal zaken geredeneerd vanuit de belangen die zij dienen. Het betreft onderstaande punten, en verzocht wordt om deze belangen mee te wegen in de omgevingsvisie zodat aan de kernwaarden blijvend kan worden voldaan. • Het vragen van aandacht binnen omgevingsprogramma's van gemeenten voor de bescherming van de grondwaterwinningen en de infrastructuur van de indiener van de zienswijzen; • Het vragen van aandacht aan gemeenten om in hun omgevingsbeleid rekening te houden met de ligging van grondwaterbeschermingsgebieden en ASV's (Aanvullende Strategische Voorraden) en daar bij gebiedsontwikkelingen tijdig op te anticiperen. • Verzocht wordt om bij het toepassen van een warmtenet rekening te houden met de ligging van drinkwaterleidingen. Warmtenetten dienen zo ver mogelijk van de waterleidingen vandaan te blijven of, indien het niet anders kan, dient er te worden aangetoond dat de opwarming van de ondergrond beperkt blijft.	De zaken waarvoor aandacht worden gevraagd, zien wij als belangrijk onderwerp om met elkaar over in gesprek te komen c.q. te blijven. In het kader van verdere planvorming volgend uit de omgevingsvisie zal daar dan ook rekening mee worden gehouden.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.	Belangen Vereniging Zwammerdam		

	Door indiener van de zienswijze wordt gerefereerd aan de gebiedsprioriteiten (opgaven) voor Zwammerdam. Opgemerkt wordt dat in 2018 en 2020 input is geleverd waarbij met name 'vitaliteit' van het dorp steeds scherper als leidend thema naar voren kwam in de kansen en bedreigingen. Een nieuwe dorpsvisie wordt momenteel opgesteld waarin 3 ontwikkelrichtingen naar voren worden geschoven die als reactie op de visie worden ingebracht:	De inleidende tekst van de zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen. Wij zien de nieuwe dorpsvisie met belangstelling tegemoet.	De zienswijze geeft op dit moment geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van de omgevingsvisie. Wel blijven we graag met indiener van de zienswijze in gesprek over de zaken die in het dorp spelen en aandacht behoeven.
a.	Het dorp heeft ten opzichte van 20 jaar geleden ongeveer 10% minder inwoners. Het aantal basisschoolleerlingen is bijna gehalveerd en de verenigingen lijden hier erg onder. Jongeren en jonge gezinnen kunnen in het dorp geen woning vinden, hetzelfde geldt voor ouderen. Door het beschikbaar komen van de Spoorlaanlocatie, kan het dorp een stevige woningbouwimpuls krijgen van circa ¼ van de huidige woningvoorraad genereren en biedt ruimte om de achterstand in te lopen. Op de voorzieningen zal dit een positieve invloed hebben. Het heeft ruim 20 jaar geduurd om deze locatie te vinden, het is dus van belang verder te kijken naar andere plekken waar gebouwd kan worden. Indiener van de zienswijze benoemt de terreinen van BAM en Ipse de Bruggen als locaties waarnaar gekeken moet worden.	Het is bij de woningbouwprogrammering van belang om de plannen te faseren in tijd, om te komen tot een continue bouwstroom. Het is daarom inderdaad belangrijk om op tijd op zoek te gaan naar geschikte locaties voor woningbouw. Voor Zwammerdam zijn dit naast de Spoorlaanzone onder andere de locatie van de voormalige brandweerkazerne, de Vinkebuurt en het voetbalveld. Ook de genoemde locaties in de zienswijze zullen overwogen worden bij verdere uitwerking.	De zienswijze geeft op dit moment geen inhoudelijke aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie. Wel is van belang met elkaar in gesprek te blijven over de ontwikkelingen in het dorp, zodat we in gezamenlijkheid kunnen blijven zoeken naar mogelijke oplossingen.
b.	Door indiener van de zienswijze wordt gepleit voor verdere samenwerking met Ipse de Bruggen. In 2016 is een intentieverklaring tussen gemeente, indiener van de zienswijze en Ipse de Bruggen getekend om beter te	Met indiener van de zienswijze zijn we van mening dat het bundelen van krachten van de verschillende organisaties een sterke troef is die	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	integreren, meer samen te werken en meer gebruik te maken van elkaars voorzieningen en expertise. Voor de vitaliteit van het dorp hebben we elkaar nodig. Op het gebied van sportfaciliteiten, woningbouw voor personeel Ipse, ouderenzorg, duurzaamheid, veiligheid en gezamenlijk beheer van de buitenruimte kan er veel meer.	goed is voor het dorp Zwammerdam. Op dit moment vindt gezamenlijke planvorming plaats voor de ontwikkeling Spoorlaan en Buitendorpstraat. Bij deze realisatie is de verdere verbinding tussen het landgoed en het dorp een belangrijk uitgangspunt, waar onder meer middels de inrichting van het openbaar gebied integratie wordt bevorderd. Actuele voorbeelden die voorts spelen zijn: het verrichten van onderzoek naar mogelijke uitbreiding van sportfaciliteiten of vervanging ervan. Er is in dat opzicht een behoefte onderzoek verricht waar IPSE en gemeente verder vorm aan kunnen en willen geven. Multifunctioneel gebruik van voorzieningen kan daarbij een rol spelen. In de tijdelijke situatie is er op de Buitendorpstraat ruimte gemaakt voor een grotere supermarkt, wat eveneens een samenwerking is. Ook vanuit de dagbesteding wordt de verbinding gezocht bij het onderhoud van de buitenruimte in	
--	---	---	--

		Zwammerdam zoals het vuilprikken en het legen van de prullenbakken in de openbare ruimte. Al met al wordt er druk gewerkt om de integratie van het landgoed en het dorp een impuls te geven, wat aanleiding kan zijn voor verdere samenwerking teneinde de doelen uit de intentieovereenkomst na te streven.	
c.	Indiener van de zienswijze geeft aan dat Zwammerdam een dorp is met een rijke geschiedenis aantoonbaar teruggaand tot de Romeinse tijd. In het dorp is dit op veel plekken zichtbaar. Het dorp ligt in de Oude Rijnzone, een zone met veel bedrijvigheid en soms botsende belangen: mobiliteit, woningbouw, bedrijvigheid, energie–infrastructuur, recreatie en toerisme, en zorg voor een grote kwetsbare groep mensen. Sinds kort is er een extra belang bij gekomen, te weten het opwekken van duurzame energie. Maar verstoort dit nieuwe belang niet het al moeilijke evenwicht tussen al die andere belangen? Vlak naast het spoor en weginfrastructuur ligt een hogedrukgasleiding en een 150kV–electriciteitsleiding op nog geen 200 meter van de woonplaats van kwetsbare mensen. Moeten daar nog extra risico's bijkomen in de vorm van windmolens? Ook wordt het aspect ruimtelijke kwaliteit naar voren gebracht. Valt dat te rijmen met de grootschalige opwekking van duurzame energie? Al deze belangen mogen	De zorgen die worden uitgesproken kunnen wij ons voorstellen. De druk op dit gebied is door alles wat er zich reeds afspeelt groot. De opgave op het gebied van de opwek van energie is een actueel onderwerp waar veel aandacht voor is. Het betreft een opgave die van wezenlijk belang is in onze nabije toekomst. Recent heeft de raad (juni jl) besloten dat de zoekgebieden voor wind uit de RES (regionale energiestrategie) gehaald dienen te worden en dat er eerst kaders opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind is	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	niet los van elkaar worden gezien. Het dorp is niet tegen duurzame energie, maar er zal gezamenlijk tot een afweging van belangen moeten worden gekomen.	verwijderd. Naast het opstellen van kaders voor de verdere uitwerking is tevens besloten dat inwoners, dorpsoverleggen en belangengroepen in dit vervolgtraject nadrukkelijk worden betrokken.	
10.	Vrienden van Kroonjuweel Aarlanderveen		
	Indiener van de zienswijze verwijst naar de plattegrondkaarten op pagina 81, 87, 93, 108, 109, 118 en 119 van de omgevingsvisie en is van mening dat er een verkeerde interpretatie van het begrip bestaand 'bebouwd gebied' wordt gehanteerd. Indiener van de zienswijze leidt hieruit af dat wij ons laten leiden door de Wegenverkeerswetgeving en het daarin gehanteerde begrip 'bebouwde kom', terwijl in de ruimtelijke ordening bepalend is de aard van de omgeving en de daarmee samenhangende bebouwingsdichtheid. Indiener van de zienswijze is van mening dat de bebouwing ter hoogte van de Dorpsstraat een betere benadering is van het begrip 'bebouwd gebied'. Ter hoogte van Noordeinde en het Zuideinde is de bebouwingsdichtheid vele malen lager dan in het dorpshart (in de zienswijze is een dichtheidsbepaling opgenomen). De aard van de omgeving verandert rond de overgangen van beide uitlopers, het Noord- en Zuideinde, daar zijn namelijk de eerste doorzichten naar het achterliggende veenweidegebied aanwezig. De doorzichten herhalen zich regelmatig richting de uiteinden van de lintbebouwing. Ook het unieke verkavelingspatroon wordt in de uitlopers van Noord- en Zuideinde zichtbaar, dragende eigenschappen die in het dorpshart ontbreken. Verzocht	De contouren, zoals deze zijn weergegeven in het kaartmateriaal in de omgevingsvisie, zijn niet gebaseerd op de contouren zoals deze gehanteerd worden in het kader van de Wegenverkeerswet. Er is juist gekeken naar de (impact van) ruimtelijke aspecten, waarbij sprake is van dichtbebouwde gebieden (langs de Dorpsstraat) en minder dicht bebouwde gebieden, de uiteinden van het dorpshart. Deze hebben een ander karakter dan het dorpshart. Aan het Zuideinde is deze overgang vrij abrupt. Het lint van het Zuideinde kenmerkt zich door brede doorzichten zonder bebouwing afgewisseld met incidentele bebouwing bij, meestal van oudsher, agrarische percelen. Dit zien wij niet als bebouwd gebied.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	wordt dan ook om de plattegrondkaarten op dit punt van ‘bebouwd gebied’ aan te passen conform de bij de zienswijze gevoegde afbeelding.	Het noordelijke deel van het Noordeinde zien wij ook niet als bebouwd gebied. Hier zijn eveneens brede doorzichten zonder bebouwing en ook hier zijn de bebouwde percelen meestal losse boerderijen. Het zuidelijke deel van het Noordeinde is qua ruimtelijke beleving een overgangsgebied. De bebouwingsdichtheid is inderdaad laag maar de doorzichten zijn beperkter van omvang en er is grotendeels sprake van aaneengesloten lintbebouwing. Om deze reden wordt het geschaard onder “bebouwd gebied”. In deze zone bevinden zich ook voormalige kassenlocaties en andere kleinschalige bedrijfslocaties. Gelet op voorgaande blijven wij dan ook de contouren zoals deze zijn opgenomen in de omgevingsvisie handhaven.	
	Een tweede punt dat wordt aangedragen, betreft een zoekgebied voor lokale woningbehoefte (betaalbare starterswoningen en zorgwoningen voor ouderen in het dorp). Aanbevolen wordt de oost-strook, grenzend aan het dorpshart, ingeklemd tussen de Nieuwkoopseweg en de Aarlanderveenseweg als zodanig op te nemen. Dit gebied is	Het door indiener van de zienswijze aangedragen zoekgebied, gelegen buiten het bestaand stads- en dorpsgebied, is als zodanig bekend en reeds eerder onderzocht. Hieruit is gebleken dat we voor deze locatie	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	door de Belangenvereniging Aarlanderveen in een eerder stadium ook bij de gemeente aangedragen als woningbouwlocatie.	geen mogelijkheden zien om woningbouw te realiseren.	
11.	Dunea		
	Indiener van de zienswijze verzoekt om de koppelleiding, (doorsnee 600 mm) die in hun eigendom is, op te nemen op de kaart op pagina 103 van de omgevingsvisie. Bij de zienswijze is een kaart gevoegd waar deze leiding op staat. De leiding is voor zowel de indiener van de zienswijze als voor haar 1,3 miljoen klanten van belang omdat: • Het de koppelleiding betreft tussen Noord (Katwijk) en Zuid (Scheveningen), die onder meer wordt gebruikt bij ondersteuning gedurende interne calamiteiten • Het tevens een koppelleiding is met een andere drinkwaterleverancier, die in geval van nood inzetbaar is; • Tenslotte is de leiding de back up voor de waterlevering aan Heineken.	De kaart op pagina 105 (van de definitieve versie) betreft de beperkingenkaart. Deze kaart geeft inzicht in elementen waar rekening mee moet worden gehouden bij uitvoering van ontwikkelingen uit de omgevingsvisie. De koppelleiding zoals genoemd door indiener van de zienswijze is een dergelijk element en zal dan ook alsnog worden toegevoegd aan de beperkingenkaart.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
12.	Tennet		
a.	Indiener van de zienswijze geeft aan dat zich in de gemeente diverse hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations bevinden. Verzocht wordt om op een passende wijze rekening te (blijven) houden met de aanwezigheid van deze bestaande vitale infrastructuur (voor levering van elektriciteit) en eventuele doorwerking naar een omgevingsplan. Door de aanwezigheid van deze infrastructuur is indiener van de zienswijze immers een van de ruimtevragers en belanghebbenden binnen de gemeente.	De belangen die door de indiener van de zienswijze worden gediend worden erkend. In de verdere uitwerking en planvorming wordt rekening gehouden met deze belangen. In het kader van het nog op te stellen omgevingsplan zal nader overleg plaatsvinden.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	Planologische borging van de infrastructuur is van belang, daarom wordt verzocht om zo vroeg mogelijk betrokken te worden bij de totstandkoming van het omgevingsplan, om daarin mee te denken.		
b.	Verwezen wordt naar paragraaf 4.2.3. Hierin wordt verwezen naar wind-energie en in het bijzonder windturbines. Windturbines kunnen van invloed zijn op de hoogspanningsverbindingen van de indiener van de zienswijze. Verzocht wordt om, wanneer windturbines mogelijk worden gemaakt in de nabijheid van een hoogspanningsverbinding, rekening te houden met de afstandsmaten die daarvoor gelden. Als deze in acht worden genomen is het risico aanvaardbaar. Met betrekking tot het toestaan van kleinschalige windturbines wordt verzocht rekening te houden met een werpafstand van 2 x nominaal toerental (ten opzichte van een bovengrondse hoogspanningsverbinding).	Recent heeft de raad (juni jl) besloten dat de zoekgebieden voor wind uit de RES (regionale energiestrategie) gehaald dienen te worden en dat er eerst kaders opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind is verwijderd. In het kader van de verdere uitwerking van de RES (en de latere vertaling daarvan in de omgevingsvisie) is het door indiener van de zienswijze aangehaald een aandachtspunt. Dit geldt eveneens voor de aan te houden werpafstand bij het toestaan van kleinschalige windturbines.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de zienswijze.
c.	In de aandachtspunten wordt gesproken over de energietransitie, warmtenetten, groeiende bedrijventerreinen en de aanleg van zonneparken. Aangezien ook deze punten van invloed kunnen zijn op de hoogspanningsverbindingen, wordt verzocht zo vroeg mogelijk met elkaar in overleg te treden, zodat men de gemeente van advies kan voorzien en	Met betrekking tot al deze onderwerpen vindt reeds overleg plaats met Liander, maar nog niet direct met de indiener van de zienswijzen. Bij nadere uitwerking van deze onderwerpen lijkt ons dit –	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	om onnodige vertraging te voorkomen. Verwezen wordt tevens naar een bijlage bij de zienswijze waarin diverse ontwikkelingen en de daarmee samenhangende belangen worden beschreven.	mede gezien de ingediende zienswijze– een waardevolle toevoeging aan onze huidige gesprekspartners om op deze wijze tot een zo integraal mogelijke afweging van belangen te kunnen komen.	
d.	Aangegeven wordt dat momenteel gewerkt wordt aan een staalkaart met voorbeeldregels voor het behouden en creëren van ruimte in de nabijheid van het elektriciteitsnet en ter bescherming van het elektriciteitsnet voor activiteiten die daar een bedreiging op (kunnen) vormen. Verzocht wordt om actief betrokken te worden bij de ontwikkeling van het omgevingsplan om op deze manier mee te kunnen denken.	Zoals bij het eerste onderdeel van deze zienswijze is aangegeven zal in het kader van het nog op te stellen omgevingsplan de indiener van de zienswijze worden betrokken. Door tijdig met elkaar het gesprek te voeren, kan op een zo integraal mogelijke wijze planvorming plaatsvinden.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
13.	TeVoet, Vereniging van Wandelaars en Stichting Wandelnet		
	Indieners van de zienswijze geven een korte toelichting op wie ze zijn. De Vereniging zet zich in voor behoud, verbetering en uitbreiding van onverharde paden en streeft naar een toegankelijke en dekkende wandelinfrastructuur. De Stichting behartigt de wandelbelangen in het algemeen en beheert een groot deel van het netwerk van Lange Afstand Wandelpaden en Streekpaden in Nederland, waaronder het Romeinse Limes pad, het Pelgrim pad en het Groene Hartpad. Benadrukt wordt dat volgens de Omgevingswet onder infrastructuur ook routenetwerken voor wandelen worden verstaan. Aangegeven wordt dat er verschillende mogelijkheden zijn om	De zienswijze is met belangstelling ontvangen en op veel onderdelen zien wij overeenkomsten met de in de omgevingsvisie opgenomen doelstellingen en ambities. Veel van de gedane suggesties zien op een verdere invulling c.q. uitvoering van die ambities en doelstellingen en zullen in de nadere uitwerking van verdere plannen worden meegenomen.	De zienswijze geeft geen inhoudelijke aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	het mooie landschap en de natuur- en recreatiegebieden in de gemeente te beleven. Naast het waardevolle veenweidegebied zijn er ook mooie natuur- en recreatiegebieden als het Bentwoud, de Zegersloot, de Wilck en het Gouwebos. Naast het Lange Afstand Wandelpad en het Streekpad zijn er de boerenland- en kerkenpaden, de wandeling rondom Alphen en het Wandelrouten netwerk Rijn- en Veenstreek, die de wandelaar volop mogelijkheden bieden. Ook zijn er de TOP's Boskoop, Hazerswoude en Zwammerdam die wandelmogelijkheden bieden. Indieners van de zienswijze zijn blij met de wandelmogelijkheden, maar ze willen waarborgen voor het behoud van de fijnmazigheid en kwaliteit hiervan. Daarom wordt verzocht in de omgevingsvisie het volgende op te nemen:		
a.	Het wandelrouten netwerk Rijn- en Veenstreek, de Lange Afstand Wandelpaden (het Romeinse Limes pad, het Pelgrims pad) en het streekpad: het Groene Hart pad en Rondom Alphen integraal deel uit te laten maken van uw inventarisatie van de bestaande toestand van de gemeente.	De omgevingsvisie van Alphen aan den Rijn geeft onze ambitie op hoofdlijnen weer. Ook het kaartmateriaal is niet tot in detail uitgewerkt. Het behoud en eventuele uitbreiding van wandelpaden rond Alphen aan den Rijn past binnen de uitgangspunten benoemd in de visie. In de verdere uitwerking van de visie in een omgevingsplan of een programma zullen de paden worden meegenomen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
b.	Stimuleren en beschermen van boerenlandpaden zoals bijvoorbeeld de Oost- en Westvaartroute het Veldzichtpad,	Zoals reeds bij onderdeel a van de zienswijze is aangegeven, omvat de	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van

	Pad van Wingelaar en Varkensgade.	omgevingsvisie onze ambitie op hoofdlijnen. Ook het kaartmateriaal is niet tot in detail uitgewerkt. Het behoud en eventuele uitbreiding van wandelpaden rond Alphen aan den Rijn past binnen de uitgangspunten benoemd in de visie. In de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in een omgevingsplan of een programma zullen de paden worden meegenomen.	de omgevingsvisie.
c.	Kerkepaden zoals het Papenpad en de half- en onverharde wandelpaden/kades te beschermen vanwege de bijzondere belevingswaarde. Verwezen wordt naar het Gebiedsprofiel Gouwe en Wiericke als een goed voorbeeld hoe maatregelen als ambitie zijn opgenomen ten opzichte van de kades.	We erkennen het belang van dergelijke paden en dat is ook een van de redenen waarom we in de omgevingsvisie ook aandacht hebben besteed aan onze kernkwaliteiten (zoals de cultuurhistorie die Alphen aan den Rijn rijk is). Het aangehaalde gebiedsprofiel is inderdaad een goed voorbeeld van opname van maatregelen als ambities. We zullen bezien op welke manier hier invulling aan kan worden gegeven in de verdere uitwerking van de gestelde ambities van de omgevingsvisie.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
d.	Gesteld wordt dat wandelen goed is voor de gezondheid, en in	De genoemde ambitie sluit goed aan	De zienswijze geeft aanleiding

	Coronatijd is duidelijk geworden dat er een groeiende behoefte is aan wandelmogelijkheden dicht bij huis. Een zinssnede uit de omgevingsvisie wordt aangehaald die wijst op het web van groene zones en waterwegen door Alphen aan den Rijn en die zorgen voor mogelijkheden voor recreatie, waardoor vanaf elke woonwijk recreëren dichtbij huis mogelijk is. Het wandelroutenetwerk volgt inderdaad de blauwe en groene lijnen door de stad. De kwaliteit daarvan kan echter verbeterd worden door het fijnmaziger te maken en zo de mogelijkheid om ommetjes te lopen te vergroten. Voorgesteld wordt de volgende ambitie toe te voegen: • Vanuit elke woonwijk mogelijk maken om een of meer aantrekkelijke en veilige ommetjes te maken die aansluiting hebben op het wandelroutenetwerk; • Alle woonkernen met elkaar verbinden door een aantrekkelijke half-verharde/onverharde wandelstructuur.	bij onze eigen ambitie verwoord in de ontwikkelrichtingen 'Samen sterker' en 'Gezonde Vergroening'. De ambitie van de indiener is niet letterlijk overgenomen maar in het verlengde van de gedane suggesties is de tekst onder de ontwikkelrichting 'Samen Sterker' nog wat meer aangezet.	tot aanpassing van de omgevingsvisie.
e.	Ook wordt aandacht gevraagd voor de veiligheid van de wandelaar. Door de toename van racefietsers en e-bikers is de veiligheid voor wandelaars, die noodgedwongen op fietspad of rijweg moeten lopen, verminderd. Bepleit wordt dan ook om in de omgevingsvisie op te nemen dat fiets- en wandelpaden zoveel mogelijk gescheiden zijn om de veiligheid van zowel wandelaars als fietsers te vergroten.	Met indiener van de zienswijze zijn wij van mening dat de veiligheid van wandelaars een belangrijk aandachtspunt is. Uitgangspunt bij zowel het beheer/onderhoud als bij de aanleg van nieuwe infrastructuur is dat er een zo veilig mogelijke situatie wordt gecreëerd voor alle weggebruikers. Waar nodig (gelet op de aantallen) en waar mogelijk (gelet op de beschikbare ruimte) kunnen voorzieningen daartoe worden	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		gerealiseerd. Om het aspect veiligheid van infrastructuur ook in de omgevingsvisie te benadrukken is bij onderdeel 2 van de hoofddoelen van 'Gezonde vergroening' veiligheid toegevoegd	
f.	In verband met de bereikbaarheid van de TOP's, de Lange Afstand Wandelpaden en de streekpaden is het OV van groot belang. Voorgesteld wordt dat in de omgevingsvisie (aandachtspunt 1), bij de behoefte om busverbindingen te verbeteren, ook de bereikbaarheid van de wandelgebieden wordt meegenomen, zowel voor de hiervoor genoemde paden als ook de boerenland- en kerkenpaden. Buurtbus, belbus en kleine bussen kunnen wellicht een bruikbaar alternatief zijn voor de grote streek- en stadsbussen.	De gedane suggestie is wat ons betreft een goede toevoeging. Wel trekken we dit graag wat breder, in die zin dat we in zijn algemeenheid de bereikbaarheid van recreatiegebieden, paden en recreatieve instellingen willen verbeteren. Voor wat betreft de opmerking met betrekking tot de busverbindingen wordt momenteel al gekeken waar haltes dicht bij bijvoorbeeld TOP's en hub's en andere voorzieningen aangelegd kunnen worden. Ook transferia en mobiliteitshubs zijn/worden zodanig gepositioneerd dat er een dubbelfunctie kan ontstaan: dus zowel voor forenzen als ook voor recreanten die via bus of trein en (deel)fiets willen recreëren. Het nog te realiseren station Hazerswoude-Rijndijk zal	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		bijvoorbeeld een mooi punt zijn waar vanuit het buitengebied verkend kan worden. Dit geldt eveneens voor het station van Boskoop, Door deze werkwijze willen we twee vliegen in een klap slaan: mobiliteitshubs op die plekken (vaak stads- en dorpsranden) realiseren die aan zoveel mogelijk reismotieven tegemoetkomen.	
g.	Om bewegen ook binnen de stedelijke omgeving te stimuleren wordt gevraagd de openbare ruimte zo in te richten dat bewegen wordt gestimuleerd.	Bij de ontwikkelrichting “Samen sterker” is een hoofddoel geformuleerd met een gelijksoortige strekking, te weten hoofddoel 1 (vitalere inwoners) met daarbij als een van de belangrijkste opgaven de openbare ruimte in te richten op spelen en bewegen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
h.	Daarnaast wordt gevraagd regels te formuleren om bij de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur, bedrijfsterreinen en woninglocaties barrierewerking voor wandelaars te voorkomen. Verwezen wordt daarbij naar richtwaarden uit de CROW (maaswijdte voor wandelaars binnen de bebouwde kom).	Bij het opstellen van het omgevingsplan zal worden onderzocht of het mogelijk is dergelijke regels op te nemen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
i.	In het buitengebied is kleinschalige recreatie wenselijk. Boerenland- en kerkenpaden bieden daar een mooie gelegenheid voor. Landwinkels, kleinschalige horeca, B&B's enzovoorts kunnen het wandelgenoegen vergroten en het verdienmodel van de agrariër vergroten. Wel is van belang dat	De door de indiener van de zienswijze uitgesproken wens sluit goed aan bij onze eigen ambitie verwoord in de omgevingsvisie. We zullen de suggestie in de tekst	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	het onderhoud van de paden en de PR rondom deze paden goed is, waardoor ook de kleinschalige recreatie meer bekendheid krijgt. De wens wordt uitgesproken dat in de omgevingsvisie het belang van boerenlandpaden en kerkenpaden voor de (cultuurhistorische) belevingswaarde van het landelijk gebied en de recreatieve infrastructuur opgenomen wordt.	verwerken door boerenlandpaden en kerkenpaden toe te voegen aan de tekst van paragraaf 4.2.8 onder aandachtspunt 3. Overigens is het beheer van boerenlandpaden geborgd via de Stichting Landschapsfonds Alphen.	
j.	Ten aanzien van het Bentwoud wordt aandacht gevraagd voor de wandelmogelijkheden en de verbinding met de wandelgebieden om het Bentwoud heen.	Zoals hiervoor reeds aangegeven sluit de ambitie van de indiener van de zienswijze goed aan bij onze eigen ambitie, zowel op het gebied van wandelen als op het gebied van de (verdere) ontwikkeling van het Bentwoud. Wij zullen dan ook aandacht blijven houden voor de wandelmogelijkheden in onze gemeente, waaronder de verbinding van het Bentwoud. Bij de uitwerking van verdere plannen zullen wij dit meenemen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
k.	Bij het thema 'Samen sterker' is benoemd dat de openbare ruimte ingericht moet worden voor spelen en bewegen. Om het wandelen voor kinderen aantrekkelijker te maken, kunnen natuurspeelplaatsen worden aangelegd bij picknickplaatsen aan wandelroutes of bij ommetjes.	De omgevingsvisie geeft onze ambitie op hoofdlijnen weer. De verdere uitwerking van die ambitie vindt plaats in onder andere het omgevingsplan. De aangedragen suggestie zal bij het opstellen van het omgevingsplan worden	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		onderzocht.	
I.	Indieners van de zienswijze geven aan dat in Alphen aan den Rijn al veel is bereikt op het gebied van wandelen in de gemeente, maar het kan nog beter worden. Kansen liggen onder meer in: • Een mooie boerenlandverbinding tussen het Bentwoud en het Rietveld is verloren gegaan. Een nieuwe wandelverbinding biedt goede kansen om het onverharde wandelen te herstellen in dit gebied; • Een verbinding tussen het fietspad van de Compierenade en de Burgemeester Ten Heuvelhoffweg geeft mooie wandelmogelijkheden qua natuur en cultuur. Daarbij wordt verwezen naar de vogelkijkhut aan het Spookverlaat, de bosjes aan de Kruiskade, de blauwe wipmolen, de Zaanse molen en de groene kathedraal en het papen pad. De aanwezigheid van kleinschalige horeca (theetuin 't Woutje en Klein Giethoorn) maakt dit gebied aantrekkelijk voor de wandelaar. • Het creëren van ommetjes in de wijken Kerk- en Zanen (rond het Europapark), Ridderveld (Zegersloot Noord), Centrum (Aarkade), West (Bosspark), Hoge Zijde en Lage Zijde (park Rijnstroom).	In de omgevingsvisie zijn onze ambities op hoofdlijnen geformuleerd, waaronder de wens om uitnodigende openbare ruimte te creëren waar kan worden bewogen en gespeeld, zowel in de stad als in het buitengebied (Thema Samen Sterker, doelstelling/ambitie 1). Bij de verdere uitwerking van onze ambities zal hier nadere invulling aan worden gegeven, waarbij de gedane suggesties zullen worden meegenomen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
14.	Blue Bricks		
	Door indiener van de zienswijze wordt aangegeven dat de omgevingsvisie hem heel enthousiast maakt. De visie is vooruitstrevend en op veel punten schaat hij zich achter veel	De indiener schetst een interessante visie, die een mooie koppeling legt met onze duurzaamheidsambities.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

doelen. Op 1 punt is indiener van de zienswijze van mening dat de visie echter traditioneel en ontoereikend is. Het gaat om de kantoorhuisvesting. Het aanbod staat omschreven als in de stad, dicht bij het station, in de daarvoor bestemde kantoorpanden. Het aanbod (te koop staande kantoorpanden) is op dit moment 0. Indiener van de zienswijze is van mening dat kantoorhuisvesting anders kan en moet dan de huidige traditionele invulling daarvan. Kantoorhuisvesting kan, mits anders ingevuld, bijdragen aan biodiversiteit, duurzaamheid, landschappelijke kwaliteit en het welzijn van de mens, waardoor het juist bij kan dragen aan de doelen van de omgevingsvisie en toevoegen aan de pijlers People, Planet, Profit. Gevraagd wordt om in de omgevingsvisie ruimte te hebben voor vernieuwendere vormen van kantoorhuisvesting, die aansluit bij de doelen van de omgevingsvisie. Benoemd wordt de ontwikkeling van groene kantooromgevingen, er zijn tal van locaties denkbaar waar kantoorhuisvesting in het groen substantieel meer waarde toevoegt voor mens en natuur dan de huidige bestemmingsinrichting. Door indiener van de zienswijze wordt uitgebreid gerefereerd aan de ervaringen die zijn opgedaan sinds 2017 toen zij zelf van een traditioneel kantoor naar een groene kantooromgeving is vertrokken. Gesteund door het effect van Corona, geven de meeste experts aan dat 'het kantoor' anders wordt, een andere functie krijgt zoals ontmoetingsplek, creativiteitsruimte, clubhuis, inspiratieplek, leeromgeving. En daarmee samenhangend verandert de kantooromgeving en –	De afgelopen jaren is vooral de focus gelegd op het transformeren van kantoorpanden naar woningen, bij gebrek aan een duidelijke marktvrage. Onze kantorenmarkt is met name lokaal en regionaal georiënteerd met vooral vraag naar kleinschalige panden. Geschikte locaties voor deze doelgroep zijn dynamische woon-werklocaties met voorzieningen nabij. Bijvoorbeeld het stationsgebied, het centrum of Rijnhaven-Oost. Wanneer zich vernieuwende vormen van kantoorhuisvesting aandienen op bestaande of te herontwikkelen (solitaire) kantoorlocaties dan staan wij hier uiteraard enthousiast tegenover. Nieuwe kantoorlocaties ontwikkelen in bijvoorbeeld het groene buitengebied is echter geen onderdeel van onze omgevingsvisie.	
---	---	--

	inrichting. Dit wordt geïllustreerd in kleurrijke visualisaties en toelichtingen. Per pijler wordt ingegaan op de effecten van een groene kantoorhuisvesting (gerelateerd aan de eigen ervaringen): People: de werkomgeving draagt bij aan de kwaliteit van leven en werken (daling ziekteverzuim en stijging van de medewerkerstevredenheid) Planet: elektrisch rijden en energieopwekking, biodiversiteit Profit: groene omgeving leidt tot groei van de bedrijfsresultaten (zowel qua omzet als qua aantal medewerkers). Bovenstaande wordt nog extra beargumenteerd met een wetenschappelijke onderbouwing. Samengevat is indiener van de zienswijze van mening dat er momenteel onvoldoende kwalitatief (kantoor)aanbod is en bepleit dan ook dat er ruimte voor innovatie en verandering in de kantooromgeving moet zijn.		
b.	Naast bovenstaand kwalitatief vraagstuk is indiener van de zienswijze van mening dat hetgeen in de omgevingsvisie staat over voldoende kwantitatief aanbod niet juist is. Er staan op het moment van indienen van de zienswijze geen kantoren te koop.	Op bestaande bedrijfslocaties is voldoende (te herontwikkelen) aanbod dan wel ruimte voor nieuwbouw beschikbaar.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de zienswijze.
15.	Indiener van zienswijze nummer 15		
	Indiener van de zienswijze heeft een melkveehouderijbedrijf aan de J.C. Hoogendoornlaan. Aangegeven wordt dat met de omgevingsvisie een kans wordt gemist om als gemeente een duurzame slag te kunnen maken in de energietransitie. Benoemd wordt dat in de visie de mogelijkheid ontbreekt voor agrarische bedrijven om zelf energie op te wekken met behulp	Indiener van de zienswijze ziet in de omgevingsvisie geen mogelijkheden benoemd voor agrarische bedrijven om zelf energie op te wekken. Ons inziens zitten er wel degelijk aanknopingspunten in de	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	van een kleine windmolen met een masthoogte van 15 meter op het bouwblok of daarbuiten. Indien een bedrijf deze mogelijkheid krijgt kan deze (in combinatie met zonnepanelen) veelal voorzien in de eigen energiebehoefte. De opgewekte energie wordt ter plekke gebruikt, waardoor ook geen verzwaring of aanpassing van het electriciteitsnetwerk nodig is. Kleine windmolens (15 meter masthoogte) verstoren de openheid van het landschap niet en hebben niet het effect van 'not in my backyard' voor wat betreft hinder van slagschaduw en geluid, in tegenstelling tot de grote windturbines waarvoor in de visie een zoekgebied is ingetekend. Het omgekeerde effect is eerder het geval: bedrijven met een kleine windmolen worden gewaardeerd vanwege het CO2 neutrale karakter die de agrarische productie met zich brengt. Verwezen wordt nog naar de titel van de omgevingsvisie, 'Groene gemeente met lef'. Indiener van de zienswijze is van mening dat het zonder meer mogelijk is om aan te sluiten bij wat de provincie Zuid-Holland toestaat op het gebied van masthoogte van kleine windmolens.	omgevingsvisie in het kader van de energietransitie. Zo is bij het thema Waardevol Buitengebied een van de doelstellingen dat we nieuwe verdienmodellen willen stimuleren gericht op verduurzaming en innovatie, waarbij een belangrijke opgave/prioriteit is geformuleerd die aangeeft dat we ruimte willen bieden voor verbreding van onder meer duurzame energie. Initiatieven zoals omschreven door de indiener van de zienswijze passen zeker in deze doelstelling en opgave. In het omgevingsplan vindt nadere uitwerking van de doelstellingen uit de omgevingsvisie plaats.	
16.	Dorpsoverleg Hazerswoude Rijndijk Oost en West		
a.	Indiener van de zienswijze geeft aan dat de gemaakte opmerkingen zijn beperkt tot beide kernen van Hazerswoude-Rijndijk, het buitengebied Oude Rijn-N11 en het aanliggende Veenweidegebied N11-Zuid. Indieners van de zienswijze kunnen zich vinden in de in hoofdstuk 4.5 uitgezette koers.	De inleiding wordt voor kennisgeving aangenomen. Wel is het prettig te lezen dat de koers zoals uitgezet in 4.5 (een samenvatting van onze richtinggevende ambities) wordt gedragen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
b.	In het kader van knooppuntenontwikkeling is voor indieners van de zienswijze vooral van belang op welke wijze het station	Wij delen de opvatting dat het station goed bereikbaar en toegankelijk	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van

	Hazerswoude–Koudekerk geïntegreerd gaat worden in het bestaande dorp. Aangegeven wordt dat het huidige ontwerp verre van optimaal is. Het station moet goed bereikbaar zijn en niet weggestopt worden in een niet makkelijk bereikbare en aan de kern Hazerswoude–Rijndijk Oost geplakte woonwijk. Suggesties voor een nieuwe stedenbouwkundige opzet worden gedaan.	moet zijn, voor alle vervoerswijzen. In oktober 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met de variant van het treinstation met een gelijkvloerse kruising voor gemotoriseerd verkeer en een ongelijkvloerse kruising voor fietsers via een verplaatste overweg. Nadere inpassing en uitwerking volgt in de fase nadat zekerheid is verkregen over de aanleg van het station. De stedenbouwkundige inpassing van de nieuwe stationsomgeving moet nog nader worden uitgewerkt. De gedane suggesties zijn zeer welkom en zullen worden meegenomen bij de verdere uitwerking.	de omgevingsvisie.
c.	Ook indieners van de zienswijze willen de schouders zetten onder de energietransitie, maar dat mag niet ten koste gaan van de leefomgeving van de bewoners van de kernen.	Het is goed te vernemen dat indieners van de zienswijze ook de schouders willen zetten onder de energietransitie, een grote opgave die voor de directe toekomst van wezenlijk belang is. Recent heeft de raad (juni jl.) besloten dat de zoekgebieden voor wind uit de RES (regionale energiestrategie) gehaald dienen te worden en dat er eerst kaders	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind is verwijderd. Naast het opstellen van kaders voor de verdere uitwerking is tevens besloten dat inwoners, dorpsoverleggen en belangengroepen in dit vervolgtraject nadrukkelijk worden betrokken.	
d.	Extra aandacht wordt gevraagd voor het verbeteren van de biodiversiteit, niet alleen in het Veenweidegebied, maar ook in en naast de dorpskernen.	We onderschrijven het belang van aandacht voor biodiversiteit (zie bijvoorbeeld thema Waardevol Buitengebied, doelstelling 3). Dit geldt niet alleen voor ons buitengebied, maar ook in de bebouwde omgeving. Dit zullen we daarom expliciet benoemen in de ontwikkelrichting 'Gezonde vergroening'.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
e.	Met de koers om meer ruimte voor bewegen te bevorderen is men het eens. Aanleg en verbetering van fiets- en wandelpaden krijgt veel bijval en biedt de mogelijkheid het Spoorpark te gaan ontwikkelen. Met uitzondering van de Rijnsoever worden voorts niet veel mogelijkheden gezien voor recreatief toeristisch aanbod.	Het is goed te vernemen dat indieners van de zienswijze het eens zijn met de in de omgevingsvisie gekozen koers op dit onderwerp.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
f.	Een aantal opmerkingen worden op de visiekaart gemaakt: 1. Als zoekgebied windmolens is alleen het gearceerde	Ad 1: Recent heeft de raad (juni jl) besloten dat de zoekgebieden voor	De zienswijze (onderdeel 3) geeft aanleiding tot

	deel het veenweidegebied aangegeven. Is dit een actuele kaart? Recentere kaarten geven een veel breder zoekgebied aan. 2. In de PlanMER is in hoofdstuk 7, Conclusies, aandachtspunten en aanbevelingen op blz 68 bij inpassen energieopgave het risico voor gezondheid en veiligheid als gevolg van geluidhinder en effecten van slagschaduw aangegeven. Als mitigerende maatregel is aangegeven om windturbines niet ten zuiden van woonlocaties te plaatsen. Houdt ook afstand tot gevoelige locaties. Indiener van de zienswijze vindt dit evident. Deze aanbevelingen worden niet overgenomen. Wat is de reden om deze te negeren? Aangezien het wel om onze gezondheid gaat vinden wij, en hopelijk u ook, dat er in de nabijheid en ten zuiden van woonkernen geen windmolens geplaatst mogen worden. 3. Een Transferium bij station Hazerswoude–Koudekerk ontbreekt op het kaartje 4. Natuurgebied en vogelweidegebied langs het Spookverlaat kunnen niet samengaan met windturbines. Waarom wordt hier onvoldoende rekening mee gehouden? 5. Het gebied ten oosten van de Oostvaart is geen ontwikkelgebied voor woningbouw (zie recente plan Oostvaartpark).	wind uit de RES (regionale energiestrategie) gehaald dienen te worden en dat er eerst kaders opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind is verwijderd. De ingediende zienswijze is ingehaald door de tijd en daarom niet meer actueel. Ad 2: Zoals hiervoor reeds gezegd, zijn de zoekgebieden voor windenergie zowel uit de RES alsook uit de omgevingsvisie gehaald. Besloten is dat eerst kaders opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Inwoners, dorpsoverleggen en belangengroepen dienen in het vervolgtraject nadrukkelijk betrokken te worden. In het planMER zijn de resultaten over het zoekgebied wind wel blijven staan, aangezien dit belangrijke input vormt voor het verdere traject dat is afgesproken over de RES. Ook in de omgevingsvisie zelf zijn aandachtspunten bij de verdere	aanpassing van de omgevingsvisie.
--	--	---	--

		uitwerking blijven staan, zoals lokaal draagvlak en eigenaarschap, veiligheidsrisico's, geluidsoverlast, slagschaduw, nabijheid van natuurgebieden en het verminderen van de landschappelijke belevingswaarde (zie onder meer pagina 39 van de Omgevingsvisie en Hoofdstuk 7 van het PlanMER). De mitigerende maatregelen zoals opgenomen in het PlanMER zullen in het vervolgtraject zeker meegenomen worden, maar ook andere mogelijke mitigerende maatregelen worden onderzocht teneinde de effecten op de directe leefomgeving zoveel als mogelijk te beperken. Ad 3: een transferium bij het nieuw te bouwen station is abusievelijk niet ingetekend, die is alsnog toegevoegd in de visiekaart. Ad4: Verwezen wordt naar de beantwoording van het tweede punt. Het vervolgtraject in het kader van de RES zal moeten uitwijzen of en waar windenergie eventueel gestalte kan	
--	--	---	--

		krijgen. Ad 5: In het aangeduide gebied zijn meerdere ontwikkelingen mogelijk, de aanduiding richt zich niet specifiek op woningbouw. Het ontwikkelgebied zoals aangeduid op de kaart blijft gehandhaafd.	
g	Door indieners van de zienswijze wordt bij het thema Duurzaam Ondernemen vooral de vitaliteit van de wijk- en dorpscentra van belang geacht. Vitale maatschappelijke- en winkelvoorzieningen zijn van cruciaal belang. Kleinschalige bedrijvigheid is prima maar grootschalige bedrijven, zeker in of nabij de woonkernen, heeft niet de voorkeur. Daarnaast wordt opgemerkt dat voor het Veenweidegebied geen industrialisatie plaats moet vinden. Kleinschalige recreatie moet mogelijk zijn.	De opvatting wordt voor kennisgeving aangenomen. De geformuleerde doelstellingen in de omgevingsvisie zullen altijd tegen het licht gehouden worden van de omgeving waar bepaalde ontwikkelingen gewenst zijn, waarna een afweging van belangen plaatsvindt.	De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
h	Ten aanzien van Landschappelijke Verstedelijking is voor indieners van de zienswijze alleen verdichting woningbouw rond het station Hazerswoude-Koudekerk acceptabel. Het knooppunt moet goed ontwikkeld worden en geen barrière vormen voor toegankelijkheid en doorstroming. De dorpsranden van Hazerswoude-Rijndijk worden in het oosten begrensd door het Oostvaartpark, in het westen door Zoeterwoude-Rijndijk en in het zuiden door het spoor en de N11. Daartussen ligt nog de uitbreiding Westvaartpark. Tussen de woonkernen moeten terecht groene ruimtes blijven. Dus niet het lint volbouwen.	Ook voor ons heeft kwaliteitsverbetering van bestaande wijken een hoge prioriteit, zoals ook verwoord in de doelstellingen behorende bij het thema 'Gezonde vergroening'. Daarbij geldt dat we een omgeving willen creëren waarin het gezond leven is. De verwijzing zoals opgenomen op pagina 109 (van de definitieve omgevingsvisie) refereert aan het	Door de besluitvorming in het kader van de RES, zijn aanpassingen doorgevoerd in de omgevingsvisie, ook met betrekking tot de ambities voor de milieukwaliteit voor het deelgebied Veenweide N11-Zuid, waaraan indiener van de zienswijze refereert.

	Kwaliteitsverbetering van bestaande wijken heeft hoge prioriteit, evenals voldoende betaalbare passende woningen voor jong en oud. Het ambitieniveau moet minimaal voldoen aan een standaard milieukwaliteit en niet gedegradeerd worden zoals in deze ontwerp omgevingsvisie blijkt de bedoeling is. Zie blz. 107. Daar maken wij ernstig bezwaar tegen. Gevraagd wordt om bereidheid om ontwikkelingen die de veiligheid, gezondheid en milieubelasting van bewoners van Hazerswoude-Rijndijk Oost en West negatief beïnvloeden, serieus te nemen en te streven naar minimaal een standaard milieukwaliteit. Daarnaast wordt bereidheid gevraagd om ontwikkelingen die de veiligheid, gezondheid en milieubelasting van bewoners van Hazerswoude-Rijndijk Oost en West negatief beïnvloeden, serieus te nemen en te streven naar minimaal een standaard milieukwaliteit. Ten slotte wordt aangegeven dat er geen ruimte in het Veenweidegebied is voor verstedelijking, het is uitgeroepen tot nationaal landschap en vormt een open natuurgebied met weinig bewoners. En zo zou het moeten blijven. Een groot deel ten zuiden van onze kern en de N11 maakt tevens deel uit van Natura 2000.	(buiten)gebied Veenweide N11-Zuid. Dit betreft een zeer lange strook grond waarin zich een diversiteit aan functies bevindt. In deze zone is de bewoningsgraad bijvoorbeeld niet overal gelijk. Bij nieuwe ontwikkelingen moet per specifieke locatie in deze zone gekeken worden naar de directe omgeving en zal altijd een integrale afweging plaatsvinden, die er voor moet zorgen dat we zo goed als mogelijk kunnen blijven voorzien in onder meer een gezonde leefomgeving voor onze inwoners met een standaard milieukwaliteit, in ieder geval voor de kernen (zie ook de beantwoording op onderdeel m van deze zienswijze). Gelet op de besluitvorming in het kader van de RES (juni jl.) waarbij de zoekgebieden voor wind uit de RES zijn gehaald, is ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind verwijderd. Als gevolg hiervan zijn de milieuambities uit het mengpaneel voor de onderdelen geluid (activiteiten) en trillingen op	
--	---	---	--

		een standaard milieukwaliteit gezet. De overige (milieu)ambities zijn in stand gebleven vanwege de reeds aanwezige hinder-veroorzakende elementen (zoals de N11, het spoor en een buisleiding). Met betrekking tot de laatste opmerkingen zijn wij van mening dat verstedelijking in het Veenweidegebied niet uitgesloten is. Als hier sprake van is, is van wezenlijk belang dat inpassing zorgvuldig plaatsvindt, waarbij we willen sturen en ontwikkelen met Groene Hartkwaliteiten (zie ook doelstelling 4 onder het thema Waardevol Buitengebied).	
i	Over het thema Waardevol Buitengebied wordt het volgende opgemerkt. Een deel van het veenweidegebied maakt deel uit van Hazerswoude-Rijndijk. Als onderdeel van het buitengebied geeft de omgevingsvisie hoog op over het open veenweidegebied. De visie zet in op behoud en versterking van de huidige biodiversiteit. Liever zouden indieners van de zienswijze zien dat de biodiversiteit weer terugkomt op een aanvaardbaar niveau. Door het stimuleren van natuurbeheer door agrariërs, samenwerken om het gebied ecologisch te ontwikkelen, stikstofuitstoot te reduceren en te sturen op de Groen Hart kwaliteiten zal de diversiteit van het	Op dit moment liggen er enorme opgaven, waarbij ook gekeken wordt naar het buitengebied om te bezien of hier middels meervoudig ruimtegebruik slim en efficiënt kan worden ingericht en tegemoet kan worden gekomen aan de verschillende opgaven. Onze ambitie is om het buitengebied toekomstbestendiger en aantrekkelijker te maken door in te	Zie de conclusie zoals weergegeven bij onderdeel 16h.

	veenweidegebied weer hersteld moeten worden. Landschaps-, cultuurhistorisch- en natuurinclusief denken en doen wordt in de visie centraal gesteld. In dat kader vinden indieners van de zienswijze het onbegrijpelijk dat dit gebied aangemerkt wordt als zoekgebied voor 250m hoge windturbines. Behalve de negatieve gevolgen voor de weidevogels, het aantasten van de natuurgebieden en de grote overlast in de aangrenzende woonkernen is dit in strijd met de goede voornemens in deze omgevingsvisie. Dit stukje veenweidegebied moet beschermd blijven en haar kwaliteit moet zoveel mogelijk behouden blijven en liefst nog verbeteren. De Natura 2000 status wordt in deze Omgevingsvisie geweld aangedaan. In plaats van het veenweidegebied qua milieustandaard te degraderen is men van mening dat gestreefd moet worden naar minimaal de standaard milieukwaliteit. Op blz. 107 staat nu dat vanwege de windturbines de milieukwaliteit verlaagd is. Dat is de omgekeerde wereld. Gevraagd wordt of er bereidheid bestaat het veenweidegebied serieus te nemen en voor dit gebied te streven naar minimaal een standaard milieukwaliteit. Verzocht wordt de in de visie gehanteerde uitgangspunten voor gezondheid, milieu en veiligheid hierop aanpassen.	zetten op doorontwikkeling van de landbouw, maar ook ruimte te bieden aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, toerisme & recreatie en duurzame energie. Ook voor de energietransitie zal ruimte gevonden moeten worden. Als we niet afstappen van fossiele brandstoffen zal dat uiteindelijk desastreuze gevolgen hebben, ook voor de veenweidegebieden (b.v. verzilting). Toch willen we allemaal energie blijven gebruiken, en zal deze dus duurzaam opgewekt moeten worden. In de RES 1.0 is niet vastgelegd voor welk type windturbines gekozen wordt, dus ook niet welke hoogte deze krijgen. In de nadere uitwerking naar concrete locaties zal dat pas onderwerp van gesprek zijn. In dat kader is het goed te melden dat in de besluitvorming rondom de RES de zoekgebieden voor wind eruit gehaald zijn gehaald (en dus nu ook in de omgevingsvisie) en dat er eerst	
--	--	---	--

		kaders opgesteld dienen te worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Inwoners, dorpsoverleggen en belangengroepen worden in het vervolgtraject nadrukkelijk betrokken. In Holland Rijnland is als pilot-project een Plan MER opgesteld voor de RES. Ook bij de omgevingsvisie is een Plan MER opgesteld. De resultaten hiervan (b.v. effect analyse) zullen meegenomen worden in het vervolgtraject van de RES. Voor wat betreft de verwijzing naar pagina 109 (van de definitieve omgevingsvisie) ten aanzien van de te behalen milieukwaliteit, wordt verwezen naar de beantwoording zoals gegeven bij onderdeel h van de zienswijze.	
j.	Samen Sterker. Met de vier doelen en de richtingen waarin deze gerealiseerd zouden kunnen worden zijn indieners van de zienswijze het eens.	Het is goed te vernemen dat indieners van de zienswijze het eens zijn met de ontwikkelrichting Samen sterker en de daaraan gekoppelde doelstellingen.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
k	Gezonde Vergroening. Indieners van de zienswijze kunnen instemmen met de vier doelen die in deze omgevingsvisie	Het is prettig te constateren dat indieners van de zienswijze zich	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de

	geselecteerd zijn. Vooral het fysiek vergroenen van gebouwen en openbare ruimte mag wat hen betreft doorgetrokken worden naar particuliere tuinen. Het station Hazerswoude-Koudekerk zal de verbindingen met Leiden en Alphen aanmerkelijk verbeteren en mogelijk de nieuwe bewoners van het Westvaartpark en omgeving verleiden af te zien van de auto. Bij vergroening in de wijk zou ingezet moeten worden op meer diversiteit in beplanting en een beter gebruik van ondersteuning door vrijwilligers. Vol inzetten op het stimuleren van energiebesparingsmaatregelen in en rondom de woning zowel voor huurders als kopers. Met de geschetste visie op gezonde vergroening zijn we het eens. Dat niet alles mogelijk is toont de beperkingenkaart in hoofdstuk 4.7. Het lijkt erop dat er in de kernen van Hazerswoude-Rijndijk geen kwetsbare objecten zijn. De kaart is hierin onvolledig. Gemist worden ook de contouren voor geluid, de minimale afstand van windmolens tot bebouwing met betrekking tot geluid en slagschaduw. Het zou ook van echte visie getuigen als in de beschrijving van de beperkingen opgenomen zou worden dat met betrekking tot kwaliteit van de leefomgeving de bestaande kwaliteitsnormen gehanteerd moeten worden en niet standaard met ontheffingen geopereerd wordt op het scherpst van de snede.	kunnen scharen achter het gestelde onder het thema 'Gezonde vergroening' en de daarmee samenhangende doelstellingen. Met betrekking tot de opmerking op de beperkingenkaart zoals opgenomen in 4.7 zijn de kwetsbare objecten in de kernen van Hazerwoude-Rijndijk nagegaan en daar waar nodig aangevuld. Bij dit onderdeel wordt ten slotte nog een opmerking gemaakt over de minimaal aan te houden afstand van windturbines tot bebouwing in verband met geluid en slagschaduw. Deze zijn niet op de beperkingenkaart opgenomen omdat dit variabele afstanden zijn en dus locatie-specifiek. Bij het vervolgtraject dat is afgesproken in het kader van de RES (opstellen kaders voor zoekgebieden wind en het betrekken van inwoners daarbij), zal dit zeker meegenomen worden.	omgevingsvisie.
I	Indieners van de zienswijzen maken voorts nog opmerkingen over de deelgebieden: Het buitengebied Oude Rijn-N11 zone. Er is een duidelijk verschil tussen de zone tussen de Groenendijk en de Leidse Schouw en het gebied ten oosten	Met betrekking tot de opmerking dat opwek via zon zoveel als mogelijk via daken plaats dient te vinden, kan gezegd worden dat dit ook het	De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	van Alphen bij Zwammerdam. Volgens indieners van de zienswijze gelden daar andere uitgangspunten voor VGM. Voorkomen moet worden dat het lint tussen de kernen van Hazerswoude–Rijndijk en de Leidse Schouw dicht gebouwd wordt. Groene open ruimtes houden betekent onder andere dat daar geen plaats is voor zonneweides. Die moeten bij voorkeur op de daken. Niet duidelijk is hoe die eis gerealiseerd kan worden. Op gebied van VGM is het een opgave om ten gevolge van N11, spoor, Oude Rijn en gasleiding de milieukwaliteit minimaal op standaard niveau vast te stellen. Dat doel moet ook het ambitieniveau zijn. Voorgesteld wordt de afbeelding op blz. 117 aan te passen voor het gebied tussen de Groenendijk en de Leidse Schouw.	uitgangspunt is in de RES (en de RES vormt input voor de omgevingsvisie). Analyse wijst echter uit dat daarmee slechts een kwart van de opgave ingevuld kan worden. De overige 75% dient dus op andere manieren opgewekt te worden (o.a. middels windturbines en zonneweides). Voor wat betreft de verwijzing naar pagina 119 (van de definitieve omgevingsvisie) ten aanzien van de te behalen milieukwaliteit, wordt verwezen naar de beantwoording zoals gegeven bij onderdeel h van de zienswijze, omdat voor het gebied Oude Rijn–N11 eenzelfde redenering geldt als voor het (buiten)gebied Veenweide N11–Zuid. Nuancering daarbij is dat de (milieu)ambities voor dit gebied in stand zijn gebleven vanwege de reeds aanwezige hinder–veroorzakende elementen (zoals de N11 en het spoor).	
m	Kernen Hazerswoude–Rijndijk Oost en West. De specifieke kwaliteit en opgaven zijn correct. Dat geldt ook voor de uitgangspunten, harde beleidsuitspraken en randvoorwaarden. Op gebied van VGM is het een opgave om	Goed te vernemen dat indiener van de zienswijze zich kan vinden in hetgeen is verwoord in de omgevingsvisie ten aanzien van de	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	ten gevolge van N11, spoor, Oude Rijn en gasleiding de milieukwaliteit minimaal op standaard niveau vast te stellen. Dat doel moet ook het ambitieniveau zijn. Gezien de grotere bebouwingsdichtheid zou het ambitieniveau voor lucht en geluid best wel hoger dan standaard mogen zijn. Voorgesteld wordt de afbeelding op blz. 127 hierop aan te passen.	kernen Hazerswoude–Rijndijk Oost en West. Zoals reeds is aangegeven geldt dat we voor de kernen grotendeels uitgaan van een standaard ambitieniveau voor milieukwaliteiten. Voor enkele onderdelen geldt geen standaard niveau in verband met de ligging van diverse buisleidingen, hoogspanning, de aanwezigheid van spoor, de Oude Rijn en de N11. Het voorstel om voor lucht en geluid de ambitie op standaard te zetten, nemen wij over en de afbeelding op pagina 129 (van de definitieve omgevingsvisie) zal daar dan ook op aangepast worden.	
n	Buitengebied Veenweide N11–Zuid De specifieke kwaliteiten zijn in strijd met de genoemde opgave om een bijdrage te leveren aan de energietransitie in de vorm van grootschalige windmolens. Het als zoekgebied aangeven wil nog niet zeggen dat ze er ook moeten komen. Als uitgangspunt kan opgenomen worden dat onderzocht moet worden of grootschalige windturbines in dit gebied mogelijk zouden kunnen zijn. Indieners van de zienswijze zijn van mening dat je het niet af kunt doen met de opmerking dat er al ruimte voor is. Tegen deze formulering wordt dan ook ingegaan en verzocht wordt om aanpassing aan de status van zoekgebied.	Recent heeft de raad (juni jl) besloten dat de zoekgebieden voor wind uit de RES (regionale energiestrategie) gehaald dienen te worden en dat er eerst kaders opgesteld moeten worden waaraan zoekgebieden moeten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat ook in de omgevingsvisie het zoekgebied voor wind is verwijderd. Naast het opstellen van kaders voor de verdere uitwerking is tevens besloten dat inwoners,	Zie de conclusie zoals weergegeven bij onderdeel 16h

	Het gaat om de kwaliteit van het gehele gebied. De eerste van de harde beleidsuitspraken en randvoorwaarden geeft gelukkig al aan dat grootschalige windturbines niet mogelijk zijn. Bij de uitgangspunten voor gezondheid, veiligheid en milieu wordt gemakshalve de aanwezigheid van grootschalige windturbines als feit gehanteerd en daarop is het ambitieniveau in negatieve zin aangepast. Daar wordt bezwaar tegen gemaakt. De (beoogde) kwaliteit van het gebied bepaalt of er ruimte is voor grootschalige windturbines. Daarom verdient ook het ambitieniveau op blz. 107 aanpassing naar minimaal de standaard milieukwaliteit. En als de consequentie is dat geen grootschalige windturbines toegestaan worden, dan is dat zo aldus de indieners van de zienswijzen	dorpsoverleggen en belangengroepen in dit vervolgtraject nadrukkelijk worden betrokken. Op pagina 108 (van de definitieve omgevingsvisie) is bij de uitgangspunten voor dit gebied de tekst hierop aangepast (de bullet 'ruimte voor grootschalige windenergie' is verwijderd). Voor wat betreft de verwijzing naar pagina 109 (van de definitieve omgevingsvisie) ten aanzien van de te behalen milieukwaliteit, wordt verwezen naar de beantwoording zoals gegeven bij onderdeel h van de zienswijze.	
o	Door indieners van de zienswijze wordt het belang van participatie onderschreven om zo het draagvlak en een realistische uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie te vergroten. In dat kader wordt verwacht dat de gemaakte opmerkingen en aanbevelingen op de Omgevingsvisie terdege serieus genomen worden als blijk van een eerste vorm van daadwerkelijke participatie van de bewoners van Hazerswoude-Rijndijk Oost en West.	Het gesprek voeren met elkaar is van groot belang. De door indiener van de zienswijze aangedragen punten worden zeer zeker serieus genomen en betrokken bij de uiteindelijke besluitvorming van de omgevingsvisie. Ook in het kader van de nadere uitwerking van de verschillende onderwerpen zullen de ingebrachte opmerkingen en aanbevelingen worden meegenomen	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		en waar nodig verder met elkaar hierover in gesprek worden gegaan.	
17.	Gemeente Bodegraven Reeuwijk		
	Indiener van de zienswijze spreekt haar waardering uit over de inhoud van de omgevingsvisie. Er worden gelijkenissen tussen de gemeenten en de behandelde onderwerpen en de daarbij behorende problematiek worden herkend. Opgemerkt wordt dat het als buurgemeente van belang is om nu en in de toekomst constructief te blijven samenwerken aan belangrijke gemeenschappelijke opgaven, bijvoorbeeld via de bestaande samenwerkingsverbanden. Als er nieuwe ontwikkelingen in Alphen aan den Rijn zijn is het van belang hierover gekend en geraadpleegd te worden. Voor wat betreft de specifieke opgave voor het NOVI-gebied 'Het Groene Hart' ziet indiener van de zienswijze mogelijkheden voor een intensievere samenwerking. Tenslotte geeft de indiener van de zienswijze aan zelf ook te werken aan een omgevingsvisie. Hier zal Alphen aan den Rijn ook bij betrokken worden.	De blijk van waardering over de inhoud van de omgevingsvisie is prettig om te merken. Ook wij zijn van mening dat –juist als elkaars burens– een goede samenwerking van wezenlijk belang is bij de aanpak van de opgaven waar we met elkaar voor staan in de toekomst. Dit zullen we dan ook te allen tijde bevorderen en stimuleren.	De zienswijze geeft inhoudelijk geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
18.	Provincie Zuid-Holland		
	Indiener van de zienswijze geeft aan dat over het algemeen de omgevingsvisie aansluit bij de beleidsdoelen uit het provinciaal omgevingsbeleid. Er zijn echter ook enkele passages die spanning of strijdigheden opleveren daar waar het gaat over landschappelijke verstedelijking, enkele mobiliteitsverbindingen en de zoekgebieden voor windenergie. Daarnaast zijn er vragen gesteld ter verduidelijking c.q. aanvulling.	Het is goed te vernemen dat over het algemeen de omgevingsvisie aansluit bij de doelstellingen zoals geformuleerd door indiener van de zienswijze. Op enkele punten verschillen wij echter van inzicht. In onderstaand overzicht hebben wij een reactie geformuleerd op de diverse vragen,	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		opmerkingen en uitgangspunten zoals weergegeven in de zienswijze. De zienswijze nodigt ook uit om met elkaar in gesprek te blijven over al deze onderwerpen, een uitnodiging die we graag aannemen en daartoe zal separaat contact worden gelegd.	
a.1	Landschappelijke verstedelijking: bij dit onderwerp wordt gesproken over meervoudige ontwikkeling van stads- en dorpsranden waarbij de Gnephoek, Noordrand, het Oog van Koudekerk en Oostvaartpark met naam genoemd worden. Indiener van de zienswijze is van mening dat deze locaties niet nodig zijn om in de woningbehoefte van Alphen aan den Rijn en de regio Holland Rijnland te voorzien. Tot 2030 wil indiener van de zienswijze, maar ook Alphen aan den Rijn inzetten op binnenstedelijke verdichting (transformatie Rijnhaven Oost en de onorthodoxe locaties). Aangegeven wordt dat het goed is om conform de Ladder voor Duurzame Verstedelijking eerst binnenstedelijk te verdichten en daarna indien nodig aan uitleglocaties te beginnen.	We zetten – mede met steun van indiener van de zienswijze – op dit moment juist in op binnenstedelijke verdichting. Dit is naar onze mening echter onvoldoende om in de kwantitatieve en nu al de kwalitatieve behoefte te voorzien. Daarnaast blijkt uit het democratisch, participatief proces van o.a. de omgevingsvisie dat inwoners veel waarde hechten aan het groen in hun woonomgeving. Binnenstedelijke verdichting heeft zijn grenzen en mag niet ten koste gaan van onze kernkwaliteiten en van onze blauw-groene ambities. Indien de nieuwe woningbehoeftecijfers bekend zijn, is bestuurlijk afgesproken dat op basis	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		van deze cijfers het gesprek wordt aangegaan over de (on)mogelijkheid de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte binnenstedelijk op te lossen. Op basis van recent woningmarktonderzoek blijkt al dat zowel de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte niet binnenstedelijk opgelost kan worden: al voor 2030 overstijgt de kwantitatieve behoefte de plancapaciteit en we hebben nu al te weinig ruimte om in de behoefte aan woningen voor gezinnen te voorzien. Vanuit dit licht bezien kunnen we het ons niet permitteren om te wachten met onze landschapsplannen aan de stadsranden, totdat de binnenstedelijke locaties uitgeput zijn. Er ontstaat dan een situatie dat we gezinnen niet kunnen bedienen. De ontwikkeling van onze stadsranden duurt immers jaren, zeker gezien het hoge ambitieniveau	
--	--	---	--

		van de landschapsplannen. Daarom zijn we met de planontwikkeling gestart, zodat we tijdig kunnen beginnen zonder jaren te verliezen en het woningtekort nog verder te vergroten.	
a.2	De visie heeft een scope tot 2040/2050. Na 2030 zijn mogelijk wel uitleglocaties nodig. Bij het verschijnen van nieuwe woningbehoeftecijfers (2e kwartaal 2021) wordt door indiener van de zienswijze nut en noodzaak van nieuwe uitleglocaties opnieuw bezien en in samenhang op regionale schaal en integraal bekeken. Alleen op deze manier is indiener van de zienswijze van mening dat goed beoordeeld kan worden waar in het groen gebouwd moet worden, waarbij gekeken wordt naar de regio en de verschillende daarmee samenhangende aspecten.	Voor de beantwoording van deze opmerking verwijzen we naar hetgeen hiervoor onder a.1 reeds is vermeld. Ook wij zijn van mening dat het goed is de regionale aspecten in dit vraagstuk mee te wegen, we verwijzen daarbij ook naar de Regionale omgevingsagenda.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
a.3	Aangegeven wordt dat het goed is om bij de ontwikkeling van een woonwijk aandacht te hebben voor aspecten als energie, klimaat, landschap en natuur. Niet duidelijk is echter hoe een nieuwe woonwijk kan bijdragen aan de opgaven op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie (behalve voor de wijk zelf). En al helemaal onduidelijk is hoe een dergelijke nieuwe wijk kan bijdragen aan de opgaven voor landbouw, landschap of natuur. Een dergelijke ontwikkeling gaat vaak alleen maar ten koste van de natuur. Zo hebben de Gnephoek en de Noordrand de aanduiding 'belangrijk weidevogelgebied' in het provinciaal Omgevingsbeleid, en dat is niet verenigbaar met een nieuwe woonwijk.	We hebben een aanpak ontwikkeld, waarbij we de uitdagingen van bodem en water (bodemdaling, waterkwaliteit en biodiversiteit) combineren met stedelijke opgaven (wonen, werken, recreëren, energie, duurzame mobiliteit). Dit doen we door te werken met sterke landschappelijke en ecologische raamwerken als vertrekpunt voor de ontwikkeling. Stedelijke opgaven worden op een duurzame wijze in dit	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		raamwerk geïntegreerd. Deze klimaatbestendige aanpak fungeert daarmee als vliegwiel voor opgaven als de energietransitie, vergroting van de biodiversiteit, benutting van onze toeristisch-recreatief potentie en de overgang naar een circulaire economie. Zo leveren we een positieve bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de stad en het sociaaleconomisch functioneren van het stedelijk en landschappelijke netwerk. Graag gaan we nader in gesprek over de ambities en uitgangspunten die we voor ogen hebben met de ontwikkeling van de Gnephoek en de Noordrand, mede gelet op de uitgangspunten die gelden vanuit het beleid van indiener van de zienswijze.	
a.4	Complimenten worden gegeven voor het feit dat Alphen aan den Rijn aan de slag is met alle woningbouwlocaties op de 3 ha kaart. Weidelanden en Waterrijk West zijn al grotendeels gerealiseerd. De (ontwerp)bestemmingsplannen voor Bentwijck, Torenpad-West en Westvaartpark zijn onlangs	Het compliment is fijn om te vernemen, er wordt dagelijks hard gewerkt aan de planvorming c.q. uitvoering van deze locaties en daar gaan wij ook in de toekomst gewoon	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	vastgesteld. Verzocht wordt deze locaties vervolgens voortvarend te ontwikkelen.	mee door.	
a.5	Positief wordt benoemd dat er ingezet wordt op voldoende bereikbare woningen voor jong, oud en kwetsbaren. Het lijkt volgens indiener van de zienswijze wenselijk hier de voorwaarden uit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland aan toe te voegen (% middeldure huur en % goedkope koop).	Bij onze woningbouwprogrammering zijn de voorwaarden uit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland het uitgangspunt. Onzes inziens heeft deze toevoeging dan ook geen meerwaarde, aangezien het vanzelfsprekend is waar we ons in regionaal verband aan gecommitteerd hebben.	De opmerking geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
a.6	De vraag wordt gesteld naar de betaalbaarheid van nieuwe woningbouwlocaties. Er zullen nieuwe infra- en OV-verbindingen nodig zijn. Meervoudige ontwikkeling kost veel extra geld en er dienen woningen te komen voor alle doelgroepen dus ook voor de lagere prijsklassen, Hoe denkt de gemeente dit te betalen?	Onderdeel van de planvorming met betrekking tot nieuwe woningbouwlocaties is het opstellen van een financiële haalbaarheidsanalyse, die qua diepgang is afgestemd op de fase in het planproces. Bij deze haalbaarheidsanalyse wordt een inschatting gemaakt van de opbrengstpotentie van het programma, de locatieontwikkelingskosten incl. grondverwerving en (indien van toepassing) aan het plan toe te rekenen bovenwijkse investeringen. Indien de gemeente daadwerkelijk overgaat tot uitvoering van een plan c.q. voornemens is tot het doen van	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		investeringen, dan wordt een grondexploitatie opgesteld. Indien sprake is van een tekort dan zal voor dit tekort in lijn met het BBV een dekkingsvoorstel worden gedaan. In beginsel wordt hiervoor een reserve benut. In de reserve Wonen & Infra is ook de dekking van (grotere) infrastructurele projecten uit het Meerjaren Investeringsprogramma Infrastructuur (MIPI) opgenomen. Dekking van de investeringsprojecten in het MIPI vindt onder andere plaats middels infrasubsidies, jaarlijkse dotatie en reserves. De gemeente volgt het verloop van de ontwikkeling van de reserve W&I. Indien sprake is van tussentijdse winstneming of een positief resultaat bij afsluiting van een grond- of facilitaire exploitatie, dan zal deze bij de actualisatie van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) via de reserve Grondexploitaies ten gunste komen aan de reserve Wonen & Infra.	
b.	Op het gebied van mobiliteit wordt een aantal punten naar	De snel- of doorfietsroutes zijn	De zienswijze geeft geen

	voren gebracht: 1. Het uitgangspunt dat fiets en OV de belangrijkste vervoersmiddelen binnen de stad zijn wordt ondersteund, evenals het belang van hubs; 2. Indiener van de zienswijze zet vooral in op de lopende OV-trajecten (verbeteren Leiden–Utrecht en station Hazerswoude Rijndijk) 3. Ook de inzet om het fietsverkeer in de kernen te stimuleren wordt ondersteund. Meer lokale fietsbewegingen is gezond, draagt bij aan de leefbaarheid en is goed te combineren met een groene, aantrekkelijke openbare ruimte. 4. Ook wordt het streven gesteund om kansen van de fiets op afstanden tot 15 kilometer te benutten. In de visie zijn gewenste snelfietsroutes al deels ingetekend, deze routes bieden slechts minimale mogelijkheden tot verbetering. Het is de vraag of zij passen bij een wensenfietsnetwerk voor de fiets. Verzocht wordt dan ook de interlokale snelfietsroutes indicatief weer te geven, met uitzondering van die routes waarover afspraken zijn gemaakt. 5. Bij nieuwe verbindingen is de gemeente zelf verantwoordelijk voor lokale mobiliteitsvraagstukken (oa transferia en kleine bypass) en om in onderzoek mee te nemen wat de consequenties hiervan zijn voor regionale/provinciale infrastructuur zonder de haalbaarheid en betaalbaarheid uit het oog te verliezen (regionaal onderzoek nu naar N207–Zuid en BBG) 6. Uitgangspunt is het benutten van bestaande	afkomstig van de regionale kaart van Holland Rijnland. Deze kaart is aan verandering onderhevig. De opgetekende doorfietsroutes op de kaart zijn per definitie daarom indicatief. Benutten van bestaande infrastructuur heeft ook zijn grenzen en soms zijn hoge kosten voor noodzakelijke aanpassingen nodig. Door verdichten binnen het stedelijk gebied kunnen de verkeersintensiteiten ook zodanig toenemen dat uitbreiding van het wegennet elders noodzakelijk is (bijv. ringweg buiten het stedelijk gebied).	aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
--	--	--	---

	infrastructuur en geen onnodige nieuwe grootschalige uitleglocaties vanwege hoge investeringskosten van ontsluiting.		
c.1	Positief wordt genoemd dat er in de visie ruimte voor energie wordt meegenomen als onderdeel van de integrale visie. Ook is positief dat er een goede afstemming is tussen de RES en de visie, aldus de indiener van de zienswijze.	Het is fijn te constateren dat de gekozen opzet van de omgevingsvisie op het punt van energie positief wordt benoemd.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
c.2	Aangegeven wordt dat grote waarde wordt gehecht aan de beperkte open ruimte in de provincie, daarom wordt het Groene Hart ontzien voor wat betreft nieuwe windturbines, conform het huidige omgevingsbeleid en het coalitieakkoord.	Gedurende het proces van de totstandkoming van de RES, waarin indiener van de zienswijze vertegenwoordigd is, is gebleken dat binnen het huidige omgevingsbeleid en het Coalitieakkoord de regionale ambitie voor de energietransitie niet gehaald kan worden. Een ambitie waaraan alle betrokken partijen zich gecommitteerd hebben. Daarom is afgesproken ook te zoeken naar mogelijkheden waarvoor verruiming van het provinciale beleid nodig was. Het is daarom jammer te constateren dat door indiener van de zienswijze wordt teruggegrepen op het huidige beleid.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
c.3	Voor duurzame opwek, die wel past binnen het provinciale beleid, wordt de wens uitgesproken die graag uit te werken op een manier die passend is bij de landschappelijke waarden van het Groene Hart, waarbij gebruik wordt gemaakt van het advies 'RES'sen en het Groene Hart' van de samenwerkende	Met opwek die wel past binnen vigerend provinciaal beleid kan de afgesproken ambitie niet gehaald worden. Bovendien maakt deze de energietransitie vele malen duurder,	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	PARK's.	doordat het elektriciteitsnetwerk niet optimaal gebruikt wordt. Het rapport van de PARK's biedt wel aanknopingspunten om nieuwe windlocaties in het Groene Hart te realiseren, dus daar maken we graag gebruik van.	
c.4	De RES Holland Rijnland is voor de indiener van de zienswijze een bouwsteen bij de aanpassing van de standpunten over energie. In het kader van de besluitvorming over de RES zal een standpunt worden bepaald ten aanzien van voorgestelde locaties voor zon en wind.	De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. Wij spreken wel de hoop uit dat de besluitvorming in het kader van de RES de gesprekken rondom energie opwek positief zullen beïnvloeden.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
d.1	In de visie is aangegeven dat Alphen aan den Rijn zich wil ontwikkelen naar een centraal gelegen knooppunt in de groene deltametropool . Indiener van de zienswijze wijst er echter op dat Alphen wel van een aanzienlijke andere en minder belangrijke orde is als knooppunt dan de 4 grote steden in de Randstad, en zelfs van de middelgrote steden. Indiener van de zienswijze is van mening dat onvoldoende duidelijk wordt gemaakt welke rol Alphen als knooppunt in dit netwerk heeft. Verzocht wordt duidelijk te maken wat hun specifieke plek in het netwerk van de Randstad is. Voor de indiener van de zienswijze zijn unieke punten van Alphen o.a. Avifauna, Archeon, de OTA, de maakindustrie en een recreatief centrum voor het Groene Hart. Deze punten kan Alphen gebruiken om zich te onderscheiden en te profileren.	Uit de Regionale Omgevingsagenda kan worden afgeleid dat Alphen aan den Rijn geduid wordt als complementair ten opzichte van de omliggende steden. In dat verband is het van belang om verstedelijking op de as Katwijk – Leiden – Alphen te concentreren, om de ruimteclaims en opgaven in goede banen te leiden. Deze keuze is gebaseerd op een integrale afweging van de effecten van ruimtelijke keuzes op het gebied van o.a. wonen, werken, mobiliteit, landschap en energie.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie. Wel is ambtshalve reeds de omgevingsvisie aangepast aan de inzichten uit de Regionale Omgevingsagenda.

		Het doel is om aan de hand van deze omgevingsagenda ook met indiener van de zienswijze oplossingen voor ruimtelijke keuzes integraal te kunnen afwegen. De omgevingsvisie is aangepast aan de laatste inzichten zoals verwoord in de Regionale Omgevingsagenda.	
d.2	In het kader van de regionale positionering worden vele thema's genoemd die weliswaar belangrijk zijn, maar niet specifiek voor Alphen aan den Rijn. Met die opgaven geef je niet aan wat jouw rol in het netwerk van de Randstad is.	Dit onderdeel heeft een sterke relatie met het voorgaande onderdeel (d1). Voor een reactie wordt dan ook verwezen naar de beantwoording onder d1.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie. Wel is ambtshalve reeds de omgevingsvisie aangepast aan de inzichten uit de Regionale Omgevingsagenda.
d.3	Ontwikkeling van 'regiokern' in het Groene Hart naar 'centraal gelegen knooppunt in de groene deltametropool' is opgenomen in de visie. Indiener van de zienswijze wijst erop dat Alphen wel degelijk voor de omliggende kernen en gemeenten ook de functie van regiokern (vanwege voorzieningen) behoudt.	Als de indruk is gewekt dat Alphen aan den Rijn geen rol meer zou hebben voor de omliggende kernen, dan is dat geenszins de bedoeling geweest. Wat voor rol Alphen aan den Rijn speelt, is afhankelijk op welk schaalniveau je naar dit vraagstuk kijkt. Denk aan de benadering van de rol in de regio (centraal gelegen knooppunt) of op lokaal niveau (regiokern voor de omliggende kernen). Onzes inziens sluit het een	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		het ander niet uit.	
d.4	In de visie (onderdeel regionale positionering) wordt aangegeven dat Alphen aan den Rijn wil bouwen voor de woningbehoefte. Indien er van de zienswijze wordt aangenomen dat hier de regionale woningbouwbehoefte wordt bedoeld. Alphen dient niet extra te bouwen voor behoefte uit omliggende regio's.	Hier wordt inderdaad de regionale woningbouwbehoefte bedoeld, gebaseerd op een actualisatie van de Trendraming 2019 van de provincie. Deze houdt rekening met de snel stijgende migratie: steeds meer huishoudens van buiten de gemeente weten Alphen aan den Rijn te vinden. Hieraan willen we de ruimte geven, deze instroom is er nu eenmaal en zonder ingrijpen leidt dit tot verdringing.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
e.	Indien er van de zienswijze wordt aangenomen dat Alphen aan den Rijn wil inzetten op stedelijke transferia aan de rand van de stad. Enkele opmerkingen worden nog wel benoemd: 1. De transferia staan ingetekend aan de rand van de stad. Het is wenselijk transferia (zoveel mogelijk) binnen het bestaand stedelijk gebied te realiseren; 2. Voor een stad die een knooppunt wil zijn in de recreatieve netwerken dienen transferia ook andersom te werken. Dit is onvoldoende uitgewerkt. 3. Recreatieve transferia of poorten als onderdeel van recreatieve stad-landverbindingen zijn als concept niet uitgewerkt, een dergelijk concept kan bijdragen aan de toename van dagtoerisme, door Alphen genoemd als ambitie. Stedelijke transferia zouden ook gecombineerd kunnen worden met de recreatieve transferia.	Goed te constateren dat inzet op stedelijke transferia aan de rand van de stad positief wordt bevonden. Ten aanzien van de opmerkingen hierbij de volgende reactie: 1. Bij de nadere uitwerking van transferia wordt met het genoemde uitgangspunt zoveel als mogelijk rekening gehouden. 2. Op dit moment is aan dit onderdeel nog geen verdere uitwerking gegeven. Dit aspect zal worden meegenomen in de nadere uitwerking en mocht daartoe aanleiding zijn, dan kan de omgevingsvisie daarop	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		worden aangepast. 3. Wij vinden het vanzelfsprekend dat transferia zo effectief mogelijk worden benut. Dat betekent dat deze zowel voor utilitaire als sociaal recreatieve motieven worden ontwikkeld en ingericht.	
f.	Indiener van de zienswijze is blij met de visiekaart, dit geeft goed overzicht. Wel een aantal aandachtspunten: • Een ander lettertype in de legenda vergroot de leesbaarheid; • Splitsing tussen bestaande en nieuwe ontwikkelingen duiden; • In de tekst onderscheid duiden tussen transformatiegebieden, ontwikkelgebieden en zoekgebieden. • In de zuidoosthoek van de Gnephhoek staat een symbool met toekomstig centrum. Waaraan wordt hierbij gedacht? Gerefereerd wordt aan het standpunt dat de indiener van de zienswijze deze uitleglocatie voor 2030 vooralsnog niet nodig acht.	Een visiekaart geeft vaak in één oogopslag weer wat in tekst is verwoord. De suggesties met betrekking tot het verbeteren van de visiekaart zijn zo goed als mogelijk verwerkt ten behoeve van het verbeteren van de leesbaarheid. Wel wordt opgemerkt dat de leesbaarheid ook afhangt van de apparatuur waarmee een bestand bekeken wordt. Daarom is er een versie van de omgevingsvisie in hoge resolutie beschikbaar, wat de leesbaarheid (en mogelijkheden om in te zoomen) van met name kaartmateriaal aanzienlijk verbetert. Met betrekking tot het laatste onderdeel is op de visiekaart het symbool voor een toekomstig centrum in de Gnephhoek komen te vervallen.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

g.	Door indiener van de zienswijze wordt een compliment uitgebracht dat er in de visie aandacht besteed is aan het versterken van de economie in Alphen aan den Rijn om meer banen te creëren. Zo kan Alphen een stad blijven waar niet alleen gewoond, maar ook gewerkt wordt en kan de uitgaande pendel worden beperkt.	Het is prettig te vernemen dat indiener van de zienswijze complimenteus is over de wijze waarop aandacht besteed is aan het versterken van de economie in Alphen aan den Rijn.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
g.1	In de visie worden groeimogelijkheden voor bedrijventerreinen benoemd in de nabijheid van de N11, alsook de containerterminal. Ervan uit gaande dat de N11 de zuidkant betreft en de containerterminal het gebied Steekterpoort III, zijn de gebieden vooralsnog niet opgenomen op de huidige 3 ha kaart van het provinciaal omgevingsbeleid. De potentie van gebieden als Groenendijk en Prinsenschouw worden niet geduid (deze gebieden zijn wel zachte plannen), waar dit van belang is om juist een punt te maken met betrekking tot het belang van de regionale economie.	In aansluiting bij de nieuwe provinciale behoefteraming zal er op termijn meer kwantitatieve en kwalitatieve ruimte nodig zijn voor bedrijventerreinen in onze gemeente. De locaties Barrepolder en Steekterpoort zien wij hierbij als beste zoeklocaties omdat deze locaties de beste kansen bieden voor een duurzame ontwikkeling in aansluiting bij de vraag. Opname in de 3ha kaart van het provinciale omgevingsbeleid is daarvoor een vervolgstap, waarover wij graag met u in gesprek gaan. Prinsenschouw is in de omgevingsvisie ook opgenomen als zoeklocatie, maar beschouwen wij wel als minder geschikte zoeklocatie op lange termijn, vanwege de infrastructuur, ontsluitingsmogelijkheden en	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		beperkte ontwikkelmogelijkheden voor de vraag vanuit de markt.	
g.2	De functie van de containerterminal is een cruciale factor in Alphen, met daarbij Steekterpoort II als recente ontwikkeling. Voor logistiek wordt geduid dat duurzaamheid in deze centraal staat, grootschalige logistiek wordt daarbij niet genoemd. De koers van de gemeente ten aanzien van dit punt wordt verder niet geduid. Grootschalige logistiek hoort volgens indiener van de zienswijze thuis in de A-12 zone en niet in Alphen voor zover deze niet verbonden is aan de OTA. Verzocht wordt om dit te duiden in de omgevingsvisie.	De visie van de indiener komt overeen met de visie van Alphen aan den Rijn. We zetten in het Steekterpoort gebied zoveel mogelijk in op (duurzame) logistiek die verbonden is aan de OTA en/of een sterke lokale/regionale binding of betekenis heeft. Op lange termijn liggen bij uitbreiding hier mogelijk ook kansen voor combinaties met circulaire economie (HMC). Gelet op de gemaakte opmerking, hebben we dit beter geduid in de omgevingsvisie.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
g.3	Circulariteit en duurzame bedrijvigheid staan veel benoemd in de visie, maar een koppeling ontbreekt met bijbehorende milieu categorieën. Inzet op circulariteit betekent mogelijk dat bedrijventerreinen meer gebruik maken van deze categorieën. Hoe verhoudt zich dit juist ook met menging van wonen en werken? Zijn er specifieke bedrijventerreinen voor aangewezen?	Er is hier inderdaad sprake van een spanningsveld. In de bedrijventerreinenstrategie voor Alphen aan den Rijn wordt dit punt nader uitgewerkt, waarbij we duidelijkheid willen bieden over waar de mengvorm wonen-werken kan en bijdraagt aan een levendig en aantrekkelijk werkmilieu. Daarnaast willen we ook schetsen waar dit ook juist niet wenselijk is voor het functioneren van bedrijven en met het oog op circulair	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		ondernemerschap.	
g.4	Ten aanzien van HMC-bedrijvigheid wordt gesproken over ruimte die binnen de regio Holland Rijnland nodig is hiervoor, gekoppeld aan bijvoorbeeld circulaire economie en opgave voor verstedelijking. Belangrijk voor zowel Alphen als de provincie, maar lijkt te worden ontkracht verderop in de visie waarin wordt gesteld dat geen uitbreiding van zware industrie gewenst is (blz. 73). Wat is hier nu het standpunt en is hier een rol weggelegd voor Hoogewaard?	We zetten in op het maximaal gebruik van de huidige ruimte voor hoge milieu categorieën (huidige milieuruimte) op de reguliere bedrijventerreinen. Daarnaast willen we in de verkenning naar uitbreidingslocaties voor bedrijvigheid de mogelijkheden voor circulaire bedrijven verkennen. De uitspraak “Geen uitbreiding van zware industrie” is gericht op het feit dat we geen nieuwe bedrijven faciliteren op onze bestaande terreinen met een BEVI-categorie, of bedrijven met (risico)contouren buiten de eigen bedrijfskavel die andere ontwikkelingen negatief beïnvloeden. We hebben dit in de tekst op pagina 75 (van de definitieve omgevingsvisie) iets concreter gedeut.	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
g.5	Indiener van de zienswijze mist in de visie een standpunt over kantoorfuncties. Hoe ziet Alphen haar huidige kantoren contingent? Positief is in ieder geval dat Alphen veel niet rendabele kantoren meters heeft getransformeerd naar woningbouw.	De kantorenmarkt in Alphen aan den Rijn is vooral lokaal/regionaal georiënteerd en kleinschalig. Het klopt inderdaad dat veel niet rendabele kantoren meters de afgelopen jaren zijn getransformeerd. De focus ligt op het bieden van	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		voldoende ruimte voor dienstenfuncties in dynamische woon-werkgebied met voldoende voorzieningen in de nabijheid. We zetten op dit moment niet in op grootschalige kantoorontwikkeling dan wel uitbreiding. De kantoorfunctie is binnen de ontwikkelrichtingen (onderdeel Waar?) 'Duurzaam ondernemen' en 'Landschappelijke verstedelijking' concreter benoemd.	
h.	Onlangs is de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport regio Boskoop vastgesteld en is een verzoek bij indiener van de zienswijze gedaan om de Omgevingsverordening aan te passen op onderdelen. De visie wijkt nu nog af van deze ISV en in overweging wordt gegeven de visie in overeenstemming te brengen met de ISV. Het gaat om: • Uitbreiding PCT staat op de visiekaart als zoekgebied uitbreiding bedrijventerreinen; • Ten noorden/noordwesten van Hazerswoude-Dorp zijn op de visiekaart boom- en sierteeltgebieden opgenomen die niet in de ISV en in de Omgevingsverordening zijn opgenomen; • Geen afname areaal boom- en sierteelt is als harde uitspraak opgenomen. Dit geldt in ieder geval niet voor de transformatiegebieden en sierteeltgebieden ten noorden/noordwesten van Hazerswoude-Dorp. Transformatiegebieden in de visie zijn momenteel nog niet	Indiener van de zienswijze benoemt hier een terecht punt. De omgevingsvisie is in overeenstemming gebracht met de recent vastgestelde partiele herziening van de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport regio Boskoop. De omgevingsvisie is op de navolgende punten aangepast: – de begrenzing van het boom- en sierteelt(concentratie)gebied, het PCT-terrein (incl. vervallen van de aanduiding 'Zoekgebied uitbreiding bedrijventerreinen') en de transformatiegebieden; – toevoeging van een	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	heel erg concreet, wel zou de visie een goede plek kunnen zijn om te duiden welke opgaven en welke ambities in welke transformatiegebieden zouden moeten en kunnen landen en welke niet. Voor aanpassing van het Omgevingsbeleid is een nadere uitwerking nodig die wellicht hier een plek in kan vinden. Het gesprek hierover voeren is wenselijk.	aandachtspunt met een (specifieke) beschrijving van de ambities voor de Greenport incl. de transformatiegebieden; – toevoeging/verbetering van de trekpleisters (visitekaartjes Greenport Boskoop); –toestaan van windturbines binnen het boom- en sierteelt(concentratie)– gebied en op het PCT–terrein. – begrenzing van de kern Boskoop–Dorp – toevoeging van de Intergemeentelijke structuurvisie Greenport regio Boskoop (incl. partiele herziening) aan de beleidsinventarisatielijst.	
i.	Aan het optimaal benutten en beheren van de ondergrond wordt slechts beperkt invulling gegeven in de visie. Op enkele punten wordt dit wel genoemd, maar verdere inzichten ontbreken ten aanzien van wat dit dan concreet betekent. Geadviseerd wordt in de visie alsnog aandacht hieraan te besteden, door de bodem en de ondergrond in kaart te brengen en toe te lichten in hoeverre kwaliteiten van bodem en ondergrond kunnen bijdragen aan het realiseren van de vijf integrale opgaven van de gemeente.	Duurzaam beschermen, benutten en beheren van kwaliteiten van bodem en ondergrond vinden wij, mede met het oog op de opgaven waar we voor staan, van groot belang. Wij realiseren ons dat een steeds groter beslag op de ondergrondse ruimte voor de verschillende gewenste	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		functies, vraagt om niet alleen bovengronds maar ook ondergronds te ordenen. Naast bovengrondse occupatie en netwerken (verkeer, energie, groen) vormen bodem en ondergrond de derde dimensie van ruimtelijke ordening. Deze derde dimensie wordt door de verschillende maatschappelijke opgaven (o.a. klimaatadaptatie, energietransitie en bodemdaling) van steeds groter belang. Bovendien wordt zij steeds bepalender voor het succesvol aanpakken van de verschillende opgaven. Niet alleen omdat de ondergrondse ruimte niet onbegrensd is, maar ook omdat veranderingen in de ondergrond gevolgen hebben voor de lange termijn. Ongewenste effecten kunnen vaak niet zomaar ongedaan gemaakt worden. Regie op de ondergrond is daarvoor een vereiste. De ontwikkelingen met betrekking tot ondergrond en de drukte in de	
--	--	---	--

		ondergrond hebben daarom ook een nadrukkelijker plek in de omgevingsvisie gekregen (op pagina 57 van de definitieve omgevingsvisie).	
j.	Op het onderdeel klimaatadaptatie geeft indiener van de zienswijze een compliment. Alle voor dit onderwerp relevante aspecten worden in de visie benoemd, en klimaatadaptatie is bij elk integraal thema als aandachtspunt meegenomen	Goed te lezen dat de wijze waarop klimaatadaptatie is verwerkt in de omgevingsvisie goedkeuring heeft.	De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
k.1	Groen heeft in de visie veel aandacht, waarbij zowel binnenstedelijk als in het buitengebied hoge waarde daaraan wordt toegekend. Door de opzet van de woonwijken heeft Alphen aan den Rijn een waterrijk en groen karakter (meer dan andere steden in de Randstad). Dit biedt mogelijkheden om de openbare ruimte in te richten met voorzieningen op spelen en bewegen. Ook liggen er kansen om de stedelijke biodiversiteit te vergroten. Positief wordt genoemd dat daar onder het thema 'Samen sterker' aandacht aan is besteed.	Zoals indiener van de zienswijze aangeeft is in thema 'Samen Sterker' hier uitgebreid aandacht aan besteed en is het ook verwoord als een van de doelstellingen waar we ons de komende tijd hard voor gaan maken.	De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de zienswijze, omdat deze reeds in overeenstemming is met de omgevingsvisie.
k.2	Door de ligging in het Groene Hart heeft Alphen ook een omvangrijk groen buitengebied met kenmerkende waarden. Tegelijkertijd wordt onderkend in de visie dat door intensieve landbouw en oprukkende verstedelijking deze waarden afnemen, en de uitdaging is om de biodiversiteit in het landelijk en stedelijk gebied met elkaar te verbinden. Daarvoor worden mogelijkheden benoemd (onder waardevol buitengebied). Woningbouw in de Noordrand en Gnephhoek leidt tot aantasting van die waarden en is strijdig met	De biodiversiteit is de afgelopen jaren in het buitengebied sterk afgenomen. Doelstelling is om de diversiteit aan planten en dieren in ons gebied in ere te herstellen en in te zetten op biotopen, die voor iconsoorten interessant leefgebied zijn. Naast versterking van de	De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de zienswijze.

	provinciaal beleid. Natuurinclusieve ontwikkeling kan die waarden niet vervangen, maar hooguit vervangen door andere natuurtypen. Dit geldt ook voor de aanleg van grootschalige windmolens ten zuiden van de N11.	biodiversiteit hebben we ook een opgave in het voorzien in voldoende betaalbare woningen. Wij zijn van mening dat wij een goede invulling kunnen geven aan beide opgaven, door ecologie als leidend element te kiezen (zie a.3). We zijn van mening dat deze wijze van ontwikkelen aansluit bij de doelstellingen die indiener van de zienswijzen heeft op het gebied van ecologie, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Voor wat betreft de aanleg van windturbines kan gezegd worden dat hierbij goede kansen liggen tot dubbel ruimtegebruik. Een combinatie met natuur is zeker mogelijk. Bij uitwerking naar concrete locaties kan dit onderzocht worden. Daarnaast zijn er meerdere transities gaande, b.v. ook in de landbouw. Ook daar zijn kansen voor combinatie van functies.	
k.3	In Rijn- en Veenstreekverband wordt sterk ingezet op het vaarnetwerk en de noodzaak om extra verbindingen te maken en knelpunten weg te nemen. Deze ambitie is in de visie niet zichtbaar.	Alphen aan den Rijn heeft enige tijd terug een Visie op Water vastgesteld, waarin de ambities zijn geformuleerd op het gebied van bestaande en	De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

		nieuwe vaarverbindingen. Deze zijn inderdaad niet als zodanig meegenomen in de ontwerp-omgevingsvisie, maar zijn nu alsnog verwerkt in de omgevingsvisie (bij aandachtspunt 2 van paragraaf 4.2.8). Het gaat om de vaarverbinding Oostvaart, Zaans Rietveld, Laag Boskoop, Otwegwetering. Op de langere termijn is een verbinding met het Rondje Rijn-IJssel vanuit de Gouwpolder gewenst.	
I.1	Door indiener van de zienswijze worden complimenten gegeven voor de integrale positionering van erfgoed in de Omgevingsvisie. Waardering wordt uitgesproken dat erfgoed niet als confetti/versiering wordt gezien maar wordt opgevat als integraal onderdeel van een aantal basiskwaliteiten. Drie van de tien identiteitsbepalende kernkwaliteiten zijn deels of geheel gebaseerd op cultuurhistorische kwaliteiten en ook erfgoed van provinciaal belang wordt genoemd (Romeinse Limes, Kroonjuweel Aarlanderveen en Molenbiotopen). Voorts wordt benoemd dat erfgoed wordt verbonden aan een aantal grote ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, toerisme en recreatie en landbouw. Indiener van de zienswijze merkt op dat het verbinden van erfgoed aan ontwikkelingen niet altijd makkelijk is. Verwezen wordt naar de nieuwe woonwijken aan de west- en noordrand	Cultuurhistorische waarden komen voort uit het veranderende gebruik van het gebied van de huidige gemeente. Het zijn de overgebleven relictten van de eigen geschiedenis. Het historische landschap, de invloed van bewoning en gebruik en het ontstaan en doorontwikkeling van dorpen. Deze geschiedenis is nooit af, het is een continu proces van ontwikkelingen en veranderend gebruik. Ook de komende nieuwe ontwikkelingen gaan waarden toevoegen aan dit gebied. Het is van belang bij nieuwe ontwikkelingen te	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	van Alphen aan den Rijn, in het open landschap van het Groene Hart. Hoe hier cultuurhistorische waarden het uitgangspunt zijn voor het ontwerp, ontgaat indiener van de zienswijze. Goed dat erfgoed niet alleen als te beschermen kwaliteit wordt gezien, maar ook wordt ingezet voor beleving van nieuwe ontwikkelingen. Bij de uitwerking hiervan (zoals bij landschappelijke verstedelijking) blijkt wel dat de praktijk weerbarstiger is en dat dat niet altijd gelukt is.	weten hoe de bestaande situatie is ontstaan. Daarom worden in de omgevingsvisie de identiteit en de kernkwaliteiten als basis van de toekomst benoemd. De positionering van cultuurhistorie als basis van ontwikkelingen zorgt ervoor dat het geen keuze is tussen beide. De visie heeft als doelstelling om de gemeente door te ontwikkelen met het erfgoed.	
I.2	In de visie wordt het Groene Hart gezien als centrale kwaliteit. Ontwikkelingen moeten aansluiten bij de kenmerken van de plek, bij landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, dat lijkt te wringen bij ambities voor energie en verstedelijking. Deze invulling leidt tot verlies van Groene-Hart kwaliteit. Basis voor deze keuze is de vraag: wat voor Groene Hart willen we? A) zwart-wit dogma van scheiding tussen een leeg Groene Hart en uitdijende Randstand en B) meer verweven perspectief van een uiterst groene, hoogproductieve meerkernige metropool (groen knooppuntennetwerk). In de visie wordt gekozen voor standpunt B), dit standpunt past vooralsnog niet binnen de provinciale omgevingsvisie, omdat dit leidt tot verdere aantasting en versnippering van het Groene Hart. En er gaat waardevol cultuurlandschap verloren dat zeer hoog scoort zowel bij de gemeente als de	Voor Alphen aan den Rijn is een Landschapsbiografie opgesteld, juist ook omdat we de historische dragers van onze geschiedenis van belang vinden. Wij zijn als gemeente voorts betrokken bij het opstellen van de landschapsbiografie voor het Groene Hart. Onder andere bij het leveren van inhoud en bij het opstellen van handvatten voor gemeenten hoe de Landschapsbiografie gebruikt kan worden bij het maken van keuzes.	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de zienswijze.

	provincie. Verzocht wordt om de in de maak zijnde Groene Hart landschapsbiografie (verwachte oplevering 3e kwartaal 2021) te betrekken bij deze visie danwel een eerstvolgende herziening of nadere uitwerking.		
19.	Hengelsport Verenigingen Alphen en Groene Hart		
	Indieners van de zienswijze introduceren zichzelf eerst in de zienswijze en geven aan dat zij meer dan 3.000 (Alphen) respectievelijk meer dan 19.000 leden (Groene Hart) vertegenwoordigen. Gewerkt wordt met visrechten in de stedelijke bebouwing van Alphen Stad inclusief de Zegerplas en de Rijnhaven, respectievelijk visrechten in en om Alphen aan den Rijn en de voormalige gemeenten Zwammerdam, Boskoop, Hazerswoude en Benthuisen. Met betrekking tot de laatste genoemde visrechten gaat het vooral om gehuurde rechten van andere partijen (zoals Hoogheemraadschap van Rijnland, de provincie, particuliere grondeigenaars enz) en niet zozeer van de gemeente Alphen aan den Rijn. Ook is men eigenaar van het Heerlijk Visrecht op de Oude Rijn (tussen Woerden en Zwammerdam) en huurder van het schubvisrecht op de hele Gouwe (tussen Alphen en Gouda). De indieners van de zienswijze geven aan dat ze zich verantwoordelijk voelen voor gezond en levend viswater en toegankelijke oevers. Voor de omgevingsvisie worden kansen gezien om het water in Alphen aan den Rijn nog mooier te maken voor mens en dier. Bescherming van het water in al haar hoedanigheden is een belangrijke identiteitsbepalende kernwaarde van het Alphense	Wij zijn blij te lezen dat indiener van de zienswijze zich herkent in verschillende de zaken die in de omgevingsvisie zijn vastgelegd zoals de bescherming van het water in al haar hoedanigheden en de zorg voor een gezonde en beweegvriendelijke fysieke leefomgeving. De aangedragen aandachtspunten in de zienswijze zijn met name van belang in het kader van uitvoerings- c.q. beheersgerelateerde taken. Voor een deel wordt hier nu reeds rekening mee gehouden. Zo wordt bij de inrichting van oevers al rekening gehouden met de belangen van indiener van de zienswijze en er zijn diverse vissteigers in de gemeente gerealiseerd met name in de buurt van stedelijk/dorps gebied. Bij de uitvoering van onze beheerstaken zullen de aangedragen onderwerpen betrokken worden,	De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.

	landschap en neergelegd in de visie. Daar is indiener van de zienswijze blij mee. Voor hen is toegankelijkheid en kwaliteit van het water van belang. Aandachtspunt zoals omschreven in de visie betreft de water- en oeverrecreatie. Indiener van de zienswijze wil daaraan toevoegen dat mogelijkheden om te vissen vanuit boot, aanlegplaats of oever/waterkant/stadsgracht/singel meerwaarde biedt aan het recreatief-toeristisch aanbod. Verblijf aan mooi viswater draagt bij aan het water- en natuurbewustzijn. Kinderen spelen door het vissen meer buiten en visactiviteiten voor ouderen brengen hen in beweging en dragen bij aan het verminderen van eenzaamheid. Hengelsport draagt dan ook bij aan de gezonde en beweegvriendelijke fysieke leefomgeving en gezondheid van inwoners. Bescherming van water is een belangrijke kernwaarde. Tegelijkertijd staat de toegankelijkheid en bevisbaarheid van ons water meer en meer onder druk. De volgende aandachtspunten worden meegegeven (hier beknopt weergegeven, toelichting is te vinden in de zienswijze zelf): • Aanleg van natuurlijke oevers; • Beperk overmatige rietgroei; • Verbeter het beheer en onderhoud in het waterprofiel; • Verbeter het beheer en onderhoud van oevers gericht op recreatief en natuurinclusief medegebruik; • Voorkom gesloten kroosdekken; • Maak in de stad en de woonkernen extra waterbergingen die optimaal zijn ingericht voor sportvissers en andere recreatie;	waarbij ook van belang is daarin de afstemming met het Hoogheemraadschap te zoeken.	
--	--	--	--

	• Maak de oevers van waterbergingen in het buitengebied bereikbaar en geschikt voor recreatief medegebruik; • Maak bij het verbeteren van recreatieroutes in het waterrijke buitengebied gebruik van bestaande dijklichamen en schouwpaden (of maak ze beter bereikbaar); • Stimuleer de hengelsport onder jong en oud door aanleg van sportvisserijvoorzieningen.		
--	--	--	--